

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja lõiming

1.3.1 Ainevaldkonna kirjeldus

Waldorfpedagoogilise võõrkeeletõpetuse üks peamisi eesmärke tänapäeva maailmas on arendada positiivset ja eelarvamustevaba suhtumist teistesse kultuuridesse. Erinevate keelte läbi avaldub maailm erineval viisil. Kogedes maailma diferentseeritult läbi võõrkeelte, omandavad õpilased samas uue teadlikuma suhte rahvuskultuuriga ning emakeelega.

Erinevate võõrkeelte valdamine loob aluse rahvusvaheliseks koostööks ning on ka rahva kultuuritaseme ja harituse näitaja. Waldorfpedagoogika käsitleb keelt eraldiseisva nähtusena, millegi universaalse ja samas sügavalt inimlikuna. Iga keel kannab vastava rahva hinge pitsert. Iga omandatav võõrkeel pakub uue lähenemisviisi üldinimlikule.

Võõrkeele õppimine laiendab nii maailma mõistmist kui individuaalse väljenduse võimalusi. Keelega tööd tehes avarduvad meid maailmaga ühendavad tundepärased sidemed. Areneb mitte ainult õppija väljendusviis, vaid öeldu saab ka rikkama ja sügavama sisu. Lapse kõneorganid on pehmed, vormitavad. Uuringud näitavad, et seoses kõneorganite järk-järgulise väljakujunemisega suudavad vaid vähesed inimesed peale 12. eluaastat võõrkeeltele ainuomaseid ja iseloomulikke häälikuid tõeliselt omandada.

Hea hääldus ning keele intonatsiooni ja meloodia tunnetus on omandatavad varasemas eas. Sel põhjusel algab kahe võõrkeele õpetus waldorfkoolides regulaarsete nädalatundidena 1. klassis. Võõrkeele õppimine nooremas kooliastmes toimub sarnaselt emakeele omandamisega. Selle aluseks on emakeele omandamise positiivne kogemus lapseas: vanemate ilusa emakeele ja igapäevarollide järeleaimamine ning ümbruse julgustav suhtumine. Võõrkeeleõpetaja esmane ülesanne on luua klassis võimalikult loomulik keelekeskkond. Esimesed kolm aastat toimub võõrkeeleõpetus suulises keelekeskkonnas, ka hilisemates klassides kasutatakse suulise eelnevuse printsiipi. Võõrkeeleõpetuses kasutatakse kommunikatiivse õppe põhimõtteid.

Õppetegevust korraldades lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega. Taotletakse, et õpilase õpikoormus, sealhulgas kodutööde maht, on mõõdukas ning jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt. Õppetegevustes kasutatakse erinevaid töövorme (klassitöö, rühmatöö, paaritöö, individuaaltöö)

Võõrkeeleõppe nõuab avatud ja paindlikku meetodilist käsitlust, et kohandada õpet õpilase vajaduste järgi. Õpilaskeskse võõrkeeleõppe tähtsamad põhimõtted on:

- 1) õpilase aktiivne osalus õppes, tema teadlik ja loov võõrkeele kasutamine ning õpistrateegiate kujundamine; õppemeetodi muutus kollektiivsest matkimisel põhinevast õppimisest järk-järgult individualiseeritumaks, lapse võimetest ja oskustest tulenevalt eesmärgistatud õppimiseks;
- 2) keeleõppes kasutatava materjali sisu vastavus õpilase huvidele ja eakohasusele;
- 3) erinevate aktiivõppevormide (sh paaris- ja rühmatöö) rakendamine;
- 4) õpetaja rolli muutumine teadmiste vahendajast õpilase koostööpartneriks ning nõustajaks teadmiste omandamises;
- 5) õppematerjalide avatus, nende kohandamine ja täiendamine õpilase eesmärkide ning vajaduste põhjal.

Kolme põhikooli astme peamised meetodilised printsiibid on sarnased emakeelele: matkimine ja läbielamine, harjutamine ja õppimine, seoste avastamine. Praktilises õppeprotsessis põimuvad need printsiibid kahes vanemas kooliastmes üksteisega.

1.3.2 Valdkonnasisene lõiming

Ainevaldkonda kuuluvate võõrkeelte õppe kirjeldus on üles ehitatud, lähtudes keeleoskustasemete kirjeldustest Euroopa keeleõppe raamdokumendis. Kõigi võõrkeelte õpitulemusi on raamdokumendile toetudes kirjeldatud ühtsetel alustel.

Kuna võõrkeel on suurel määral vahend teabe hankimiseks ja selle edastamiseks suhtluses, siis on teemavaldkonnad, mille kaudu ja mille piires kujundatakse suhtluspädevust ning arendatakse maailmapilti, enesehinnangut, väärtuskäitumist, keeleõppe keskmes. Need on kõigile võõrkeeltele ühtsed; erinevused teemavaldkondade käsitlemisel tulenevad õppe kestusest ja tundide arvust.

1.4 Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Pädevustes eristatakse järgmisi omavahel seotud komponente: teadmised, oskused, väärtushinnangud ja käitumine. Nimetatud nelja komponendi õpetamisel on kandev roll õpetajal, kelle väärtushinnangud ja enesekehtestamisoskus loovad sobiliku õpikeskkonna ning mõjutavad õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist.

Võõrkeelte valdkonda kuuluvate õppeainete õppe-eesmärkides ja õpitulemustes sisalduvad keelepädevus, kultuuridevaheline pädevus (väärtushinnangud, käitumine) ja õpioskused. Võõrkeeli õpetades kujundatakse kõiki üldpädevusi (väärtuspädevust, sotsiaalset ja kodanikupädevust, enesemääratluspädevust, õpipädevust, suhtluspädevust, matemaatikapädevust, ettevõtlikkuspädevust) seotud eesmärkide, käsitletavate teemade ning erinevate õpimeetodite ja -tegevuste kaudu.

Kultuuri- ja väärtuspädevust toetatakse õpitavaid keeli kõnelevate maade kultuuride tundmaõppimise kaudu. Õpitakse mõistma ja aktsepteerima erinevaid väärtussüsteeme, mis lähtuvad kultuurilisest eripärast. Seeläbi süveneb omakorda rahvuskultuuri ja emakeele väärtustamine.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus annab võimaluse ennast ka võõrkeeltes edukalt teostada. Erinevates igapäevastes suhtlussituatsioonides toimetulekuks on lisaks sobivate keelendite valikule vaja teada õpitavat võõrkeelt kõnelevate maade kultuuritausta ja sellest tulenevaid käitumisreegleid ning ühiskonnas kehtivaid tavasid. Seetõttu on sotsiaalne pädevus tihedalt seotud väärtuspädevusega. Sotsiaalse pädevuse kujundamiseks kasutatakse erinevaid õpitöövorme (nt rühmatöö, projektõpe) ning julgustatakse õpilasi aktiivselt osa võtma õpitava keelega seotud kultuuriprogrammidest.

Enesemääratluspädevus areneb võõrkeeleõppes kasutatavate teemade kaudu. Iseendaga ja inimsuhetega seonduvat saab võõrkeeletunnis käsitleda arutluste, rollimängude ning muude õpitegevuste kaudu, mis aitavad õpilastel jõuda iseenda sügavama mõistmiseni ja väärtustada oma rolli grupi liikmena. Oma tugevate ja nõrkade külgede hindamine on tihedalt seotud õpipädevuse arenguga.

Õpipädevust kujundatakse pidevalt erinevaid õpistrateegiaid rakendades (nt teabe otsimine võõrkeelsetest allikatest, sõnaraamatu kasutamine). Olulisel kohal on eneserefleksioon ning õpitud teadmiste ja oskuste analüüsimine.

Suhtluspädevus on võõrkeeleeõppe keskseid pädevusi. Seda kujundatakse keele nelja osaoskuse integreeritud arendamise kaudu: kuulamine, rääkimine, kirjutamine ja lugemine. Võõrkeeleeõpetuse eesmärgid lähtuvad otseselt suhtluspädevuse komponentidest ning nende sisust. Hea eneseväljendus-, teksti mõistmise ja tekstiloomete oskus on eduka suhtlemise eelduseks võõrkeeltes. Koos suhtluspädevusega arendatakse õppijas oskust võrrelda oma ning võõra kultuuri sarnasusi ja erinevusi, mõista ning väärtustada teiste kultuuride ja keelte eripära, olla salliv ja vältida eelarvamuslikku suhtumist võõrapärasesse. Teiste kultuuride tundmine aitab teadlikumalt tajuda oma keele ja kultuuri spetsiifikat.

Matemaatikapädevus, loodusteaduste- ja tehnoloogiapädevusega on võõrkeeleeõppel mõnevõrra väiksem kokkupuude, kuid see on olemas, sest suhtluspädevuse raames tuleb osata võõrkeeles arvutada (nt sisseoste tehes), mõista erinevaid diagramme jms, samuti saab teemade raames käsitleda matemaatikapädevuse vajalikkust erinevates elu- ja tegevusvaldkondades. Loodusteaduste- ja tehnoloogiapädevusega on võõrkeelte valdkonnal kokkupuude eelkõige vastava valdkonna teabetekste lugedes, analüüsid, sõnavara omandades ja kasutades. Õpitakse kasutama tehnoloogilisi visuaalseid ja audiovisuaalseid abivahendeid eri liiki tekste luues, korrigeerides ja esitades.

Ettevõtlikkuspädevus kaasneb eelkõige enesekindluse ja julgusega, mida annab inimesele võõrkeeleskus. Toimetulek võõrkeelses keskkonnas avardab õppija võimalusi viia ellu oma ideid ja eesmärgid ning loob eeldused koostööks teiste sama võõrkeelt valdavate ea-ja mõttekaaslastega.

1.5 Võõrkeelte valdkonna lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Võõrkeelte õpetamisel arvestame teadmisi, mida õpilane saab õpitava keele maa ja kultuuri kohta teiste ainevaldkondade kaudu. Võõrkeeleeõppes kasutatavad materjalid täiendavad teadmisi, mida õpilane omandab teistes õppeainetes, andes õpilasele keelelised vahendid erinevate valdkondadega seonduvate temade käsitlemiseks.

Võõrkeeleeõpetus waldorfkoolis on tihedalt seotud põhitunni ainetsüklitega. Võõrkeelteoskus võimaldab muu hulgas õppijale ligipääsu lisateabeallikatele (teatmeteosed, võõrkeelne kirjandus, internet jne), toetades sel moel materjali otsimist mõne teise õppeaine jaoks. Võõrkeelte valdkonnal on kõige otsesem seos keele ja kirjandusega, kuna võõrkeeleeõppes rakendatakse väga palju emakeeles omandatud ja kantakse seda üle teise kultuurikonteksti. Võõrkeele grammatika õpetamine järgib emakeele ainekava. Kõikjal, kus võimalik, võib võõrkeeleeõpetust siduda teiste ainesisudega: jutustamise, loendamise ja arvutamise, geograafia, ajaloo ja teiste õppeainetega. Keel on seotud liikumise ja žestiga, liikumine – nii peen- kui jämemotorika – omakorda mõtlemisvõime erinevate kvaliteetidega. Sellest lähtuvalt seostavad waldorfpedagoogika õppemeetodid ka keeleõppe mõtteka liikumise ja kõnežestidega.

Võõrkeelte õpetamisel käsitletakse ka põhikooli riikliku õppekava inimeseõpetuse valdkonnas ettenähtud teemasid: mina; mina ja minu pere; suhtlemine teistega ning keskkond ja tervis.

Kunstialaste teadmistega puututakse kokku eri maade kultuurisaavutusi tundma õppides ning teemade (nt „Riigid ja nende kultuur”, „Vaba aeg”) ja vahetute kunstielamuste kaudu (kino, teater, kontserdid, muusika, näitused, muuseumid jmt). Tehnoloogiapädevus areneb kolmandas kooliastmes arvatult kasutades. Arvuti on võõrkeeltes nii erinevate kirjalike tööde tegemise kui info otsimise vahend.

1.6 Läbivate teemade rakendamise võimalusi.

Võõrkeelte õpe kajastab erinevates kooliastmeis õpiesmärke ja teemasid, mis toetavad õpilase algatusvõimet, mõtteaktiivsust ning läbivate teemade omandamist, kasutades selleks sobivaid võõrkeelseid (võimalusel autentseid) alustekste ning erinevaid pädevusi arendavaid töömeetodeid.

Eelkõige on läbivad teemad seotud alljärgnevate teemavaldkondadega:

- elukestev õpe ning karjääri planeerimine: „Õppimine ja töö” – kujundatakse iseseisva õppimise oskus, mis on alus elukestva õppe ja karjääri planeerimisele. Erinevate õppevormide kaudu arendatakse õpikaste suhtlus- ja koostööoskusi, mida on vaja tulevases tööelus. Omandatakse vajalik sõnavara ja praktiseeritakse oskusi, et ennast tutvustada, väljendada, analüüsida ja oma mõtteid arusaadavalt edasi anda; tutvutakse erinevate ametitega ja edasiõppimisvõimalustega ning õpitakse koostama vastava valdkonna tekste ja dokumente.
- Keskkond ja jätkusuutlik areng: „Kodukoht Eesti” – keskkond ja jätkusuutlik areng; keskkonnateadlikkuse ja sotsiaalse aktiivsuse ning vastutustunde kasvatamine.
- Kultuuriline identiteet: „Kodukoht Eesti”, „Riigid ja nende kultuur” – kultuuriline identiteet; kultuuride eripära teadvustamine ja sallivuse kujundamine taotletakse õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumislaidi kujundajana ja kultuuriga määratud elupraktika eripärast ning kes väärtustab oma kultuuri ja kultuurilist mitmekesisust, on salliv ja koostööaldis.
- Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus: „Igapäevaelu. Õppimine ja töö”, „Kodukoht Eesti”, „Vaba aeg”, „Mina ja teised” – taotletakse õpilase kujunemist aktiivseks ja vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise ning põhimõtteid kodanikualgatuse tähtsust ja suudab tegutseda vaba kodanikuna, toetudes oma tegevuses riigi kultuuritraditsioonidele ning arengusuundadele:
- „Mina ja teised”, „Kodu ja lähiümbrus”, „Igapäevaelu. Õppimine ja töö” – tervis ja ohutus; tervisliku ja säästva ellusuhtumise kujundamine.
- „Mina ja teised”, „Kodu ja lähiümbrus”, „Kodukoht Eesti”, „Igapäevaelu. Õppimine ja töö”, „Riigid ja nende kultuur”, „Vaba aeg” – väärtused ja kõlblus. Taotletakse õpilase kujunemist moraalselt ja kõlbeliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud põhimõtteid ning järgib neid.

1.7 Õppetegevuste kavandamine ja korraldamine

Õppetegevust kavandades ja korraldades

- 1) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mis lähtuvad õpilasele jõukohase õppe pakumise nõuetest. Vajadusel moodustatakse klassis tasemerühmad.
- 2) põhiliseks õppematerjaliks on elav keeleteadus õpilaste ja õpetajate poolt, võõrkeelt emakeelena kõnelevate külaliste kaasamine tundi, õpitava keele päritolumaa rikkaliku kultuuri- ja kirjanduspärandi kasutamine.

1.8 Hindamise alused

Hindamise põhimõtted on toodud iga kooliastme lõpus, sest hindamise ja tagasiside vorm on iga kooliastme juures erinev.

1.9 Füüsiline õpikeskkond

Võõrkeeletunnid toimuvad peamiselt koduklassis. Pingid paigutatakse klassis nii, et ruum võimaldaks läbi viia ring- ja liikumismänge ning vajadusel ka õppetööd laudade taga nii indi-

viduaalse kui ka rühmatöö vormis. Klassis on erinevate harjutuste läbiviimiseks vajalikud vahendid. Võõrkeeletundides rakendatakse ka õuesõpet.

2.1 A-võõrkeel: inglise keel

Üldalused

2.1.1 Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Põhikooli A-võõrkeele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) saavutab iseseisva keelekasutaja taseme, mis võimaldab selles keeles igapäevastes situatsioonides suhelda ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid originaaltekste;
- 2) huvitub võõrkeelte õppimisest ja nende kaudu silmaringi laiendamisest;
- 3) omandab oskuse märgata ja väärtustada erinevate kultuuride eripära;
- 4) omandab oskuse edaspidi õppida võõrkeeli ning pidevalt täiendada oma keeleoskust;
- 5) huvitub õpitavat keelt kõnelevatest maadest ja nende kultuurist;
- 6) oskab kasutada eakohaseid võõrkeelseid teatmeallikaid (nt teatmeteosed, sõnaraamatud, internet), et leida vajalikku infot ka teistes valdkondades ja õppeainetes.

2.1.2 Õppeaine kirjeldus

Õpetuse aluseks on kommunikatiivne õppemeetod. Rõhk on interaktiivsel õppimisel ja õpitava keele aktiivsel kasutamisel. Kommunikatiivne keeleoskus hõlmab keelelist, sotsiolingvistilist ja pragmaatilist pädevust. Nende pädevustega taotletakse korrektse keeleoskuse, keelekasutuse ja tekstiloome põhimõtete omandamist. Suhtluspädevus areneb keeletöingute kaudu (kuulamine, lugemine, kirjutamine, rääkimine)

Võõrkeele omandamisel on oluline õigete õpioskuste omandamine. A-võõrkeele õppimisel saadud õpioskused on aluseks järgmiste võõrkeelte omandamisel. Õppija keeleoskust toetab ka lõimitud keele- ja aineõpe.

Keeleõppe sisulise materjali käsitlemine toetub eakohastele teemavaldkondadele. Teemavaldkondade käsitlemine toimub kontsentriselt ja spiraalselt, teisisõnu toimub kõigi teemade õpetamine erinevates klassides ja kooliastmetes vastavalt laste keeleoskusele ning eakohasuse printsiibile.

Keeletunnis suheldakse peamiselt õpitavas võõrkeeles.

A-võõrkeele õpetamise juhtmotiivid esimeses kooliastmes:

Õpetaja vahendab lapsele nii keelt kui ka kultuuritausta. Lastele tutvustatakse mitmekülgselt teisele kultuurile iseloomulikke: folkloor, poeetiline keel, laulud, muinasjutud, valmid, jutukesed igapäevaelust, igapäevane elu-olu, viisakusväljendid, kombestik, tähtpäevad. Mahukas lingvistiline materjal omandatakse **esimesel kooliastmel** suulisel teel matkimise, koosretsiteerimise, kordamise ja õpitu varieerimise kaudu. Suuliselt omandatu moodustab baasi, millel põhineb hilisem kirjutamise ja lugemise õppimine ja keelestruktuuride ja grammatikareeglite

õpetus. Suulisele tööle lisandub 3. klassi A-võõrkeele õpetuses täheõpetus, millega kaasnevad lihtsad kirjajarjutused.

Mälu arendamiseks nooremas kooliastmes toimub õppimine aktiivse rütmilise tegevuse kaudu. Sel põhjusel omandatakse sõnavara kõigepealt riimilis-rütmilistes luuletustes ja keeleharjutustes.

Esimese kooliastmes tõlgitakse uut sõnavara võimalikult vähe, arusaamist toetatakse läbi näitliku ja pildilise materjali, žestide, intonatsiooniga. Emakeelt kasutab õpetaja võõrkeeletundides seda harvem, mida enam areneb laste keeleoskus ja julgustab lapsi aktiivse tegutsemise käigus juba õpitud keelendeid kasutama.

Üleminek ainult suuliselt kommunikatiivselt õpetuselt kirjutamisele ja lugemisele toimub A-võõrkeele õpetuses 3. klassis täheõpetuse algusega. Kirjutamist alustatakse 3. klassis kirjatähedega, koostatakse täheaabits, tehakse lihtsamaid kirjajarjutusi. Vene keele täheõpetus oma eripäraste tähemärkidega võtab rohkem aega, seetõttu võib õpetaja valikul jätta trükitähed 4. klassi teemaks.

A-võõrkeele õpetamise juhtmotiivid teises kooliastmes:

Kümnenda eluaasta paiku küpseb lapses uus eneseteadvus. Varasematel aastatel ühiselt õpitu peab nüüd individualiseerima, muutuma isiklikuks teadmiseks. See, mis on varem kollektiivsesse mällu kogutud, saab nüüd õpitu üleskirjutamisega ainevihikusse individuaalselt teadvustatud. Ainevihiku tekste ilmestavad õpilased vastavate illustratsioonidega. Enamus 4. klassi kirjutamisainesest põhineb esimeses kolmes klassis selgeksõpitud materjalil. Suuliselt omandatud sõnavara õpitakse ka kirjas ära tundma. Enne trükitud lektüüri juurde asumist õpitakse lugema omakirjutatud tekste. Esimesed etteütled on lühikesed, põhinedes samuti tuntud tekstidel. Sõnavara rikastamiseks kasutatakse nn sõnapesasid, kuhu kogutakse ühe temaatikaga seonduvaid sõnu. Sõnapesad on vaid võõrkeelsed ning neid võib illustreerida. Õpitakse tundma põhilisi lausekonstruktsioone, harjutatakse nimi- ja tegusõnade muutevorme. Näidislausetena kasutatakse varem omandatud materjali.

Laulud, luuletuste retsiteerimine, lihtsad dialoogid ja sõnamängud moodustavad endiselt tundide olulise sisu. Suulist väljendusoskust, diktsiooni ning kõnemeloodiat ning sõnavara harjutatakse keeleharjutuste, küsimus–vastus vormis dialoogide ja luuletustega. Luuletuste sisu ei pea detailideni lahti seletama, lihtne piltlik sissejuhatus on piisav. Kordamine on oluline meetodiline element. Selles vanuses lastele omane rütmiline mälu võimaldab pikkade luuletuste või värsivormis stseenide õppimist.

5. klassis õpitakse ja harjutatakse sõnavara teadlikumalt. Kehtib suulise eelnevuse printsiip. Uusi sõnu vahendatakse žestide, piltide, kirjeldavate seletuste, sünonüümide ja antonüümidega, soovitatavalt ühes keeles. Sõnavara omandatakse lugude kuulamise, mängu, kordava kooris ja üksishaaval lugemisega. Kasutusele võetakse esimesed trükitud lugemikud. Õpitud keelematerjali põhjal avastatud grammatikareeglid võib emakeeles kirjutada eraldi reeglitevihikusse, mis leib kasutust ka järgnevail aastail. Reeglid sõnastavad õpilased emakeeles. Reegleid illustreerivad näited leitakse suuliselt.

6. klassis algava puberteedia hingelisele segadusele vastandab keeleõpetus korra elemendi. Õpetaja puutub kokku väga erinevate võimete ja teadmiste tasemega õpilastega. See eeldab ülesannete diferentseerimist igäühele jõukohasel viisil. Keele sisu osas sobivad dramaatiline, heroiline lüürika ja humoorikad tekstid. Seoses geograafia ja ajaloo teemadega põhitunnis

käsitletakse vastavaid teemasid ka võõrkeeles. Selles vanuses õpilasi tuleb uuel viisil, piisava sõnavara ja grammatika baasil, julgustada end võõrkeeles nii suuliselt kui kirjalikult väljendada. Objektive realsuse kogemist võimaldavad tegusõna pööramine, nimi- ja omadussõna käänamine, samuti erialaste keelemõistete õppimine. Kirjalikuks loovtööks sobivad kirjade koostamine, lihtsad kirjeldused, päevikusissekanded, tekstide kokkuvõtted.

A-võõrkeele õpetamise juhtmotiivid kolmandas kooliastmes:

7. klassis on õpetaja ülesandeks metoodilise mitmekesisusega välistada rutiin ja igavus. Teemaaliline rõhuasetus on kultuurilistel, geograafilistel, ajaloolistel ja aktuaalsetel teemadel. Alustatakse pikemate kirjanduslike originaaltekstide lugemisega. Põnev sisu, ilus – mitte triviaalne – keel, huumor ja rütm iseloomustavad nii lektüüri kui retsitatsioonitekste. Tekstipõhised küsimused ja vastused viivad lühikokkuvõteteni tekstidest. Õpitakse tundma erinevaid lugemis- ja kuulamisstrateegiaid. Sarnaselt emakeele ainekavale võib ka võõrkeeles käsitleda mõne ajaloos või kultuuriloos olulise isiku biograafiat. Käsitletud teemade piires alustatakse loovkirjutamise harjutustega. Unustamata kunstilist elementi keeles, valmistab õpetaja klassi järk- järgult ette vanusele vastavaks akadeemilisemaks tööstiiliks.

Paralleelselt arendatakse ka igapäevast kõnekeelt. Sobiv on dialoogi ja rühmatöö vorm. Kirjavahetust ning õpilasvahetust tuleb võimalusel toetada. Kakskeelsed sõnaraamatud peavad olema klassis kättesaadavad, õpilased alustavad lihtsamate iseseisvate tõlgetega. Arusaamist grammatilistest vormidest ja nende kasutamist arendatakse astmeliselt. Astmed on orienteeritud eristamisvõime koolitamisele.

Murdeas õpilased on äärmiselt enesekriitilised. Ideaalid on suured ning enda oskusi nendega võrreldes saabub selles eas kergesti tunne: ma ei oska mitte midagi! Õpetaja hoolitseb selle eest, et nii materjalikogude, töökokkuvõtete kui aeg-ajalt tehtava tagasiside abil anda õpilasele selge ja rahuldustpakkuv ülevaade keeleoskuse arengust.

8. klassis, puberteedi kõrgeas, on huumor endiselt hinnatav kvaliteet ning aitab lahendada paljutki esmapilgul lahendamatu. 8. klass on viimane klassiõpetaja-aasta, mis tähendab nii näitemängu ettevalmistamist kui lõputöid. Võõrkeeleõpetaja peab seda töö planeerimisel arvestama ning töötama võib-olla küll lühema ajaga, kuid seda intensiivsemalt. Õigekeelsuse õppimisel on keskseks teemaks lauseõpetus. Tekstiõpetuses käsitletakse vastava võõrkeelse kultuuri tekste. Iseseisvad ja gruppitööd omandavad suurema kaalu, frontaalse õpetuse osakaal on teisejärguline.

9. klassis saab varasematel aastatel domineerinud õpetajapoolse kunstiliselt kujundatud õpetuse asemel keskseks märksõnaks huvi aine vastu. Lisaks ainealasele kompetentsusele on õpetajale abiks entusiasm, kaasaegne ning huvitunud ellusuhtumine. Võõrkeeles võivad käsitlust leida päevakohased teemad. 9. klassis süvendatakse ja kinnistatakse keeleteadmisi, korratakse grammatika põhilisi kategooriaid. Võõra rahva tunnetamist võimaldavad endiselt luuletused ja laulud, lisanduvad jutustused või draamastseenid klassikalisest ja/või uuemast kirjandusest. Jätkatakse rahva suurkujude biograafiate käsitlemist. Tundides pannakse suurt rõhku kõnelemisoskuse arendamisele. Kirjeldatakse igapäevaelamusi ja harjutatakse küsimus–vastus vormis dialooge. Erinevate võimetega õpilaste kaasamiseks kogutakse ideid vestlusteemadeks õpilastelt enestelt. Sõnaraamatud, grammatika käsiraamatud ning muud keelealased teatmeteosed on iseseisvaks tööks kättesaadavad. Süvendatakse erinevate õpistrateegiatega kasutamist. Endiselt otsitakse võimalusi õpilasvahetuste ja külaskäikude abil keeleoskuse arendamiseks.

2.1.3. A-võõrkeele õpitulemused, õppesisu, õppetegevused ja hindamine I kooliastmes

2.1.3.1. Õpitulemused

I kooliastme õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust.

3. klassi lõpetaja:

- 1) saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
- 2) kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning küsimustele vastamiseks oma lähiümbruse (pere, kodu, kooli) kohta;
- 3) reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
- 4) on omandanud esmased teadmised õpitava keele maast ja kultuurist ja rahvakommetest;
- 5) suhtub positiivselt võõrkeele õppimisesse;
- 6) kasutab esmaseid õpioskusi (kordamist, seostamist) võõrkeele õppimiseks;
- 7) oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas.

Keeleoskuse hea tase 3. klassi lõpus:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Inglise keel	A1.2	A1.1	A1.2	A 1.1

Osaoskuste õpitulemused esitatakse lisan 1

2.1.3.2. Õppesisu

1. klass

Teemavaldkonnad

Mina ja teised (enesetutvustus, enesekohaste küsimuste mõistmine ja neile vastamine, kehaosad, kaaslaste tutvustus).

Kodu, lähiümbrus ja perekond (pereliikmed, igapäevased tegevused koolis ja vabal ajal).

Ümbritsev keskkond (värvid, klassis olevad esemed, ilm, loodusilmingud, loomad, ajäihikud (nädalapäevad, kuud, aastaajad, ööpäeva täistunnid); numbrid 1–20; lihtsad käsklused).

Vaba aeg (lemmiktegevused ja eelistused, igapäevased tegevused).

2. klass

Teemavaldkonnad

Mina ja teised (enesekohaste küsimuste mõistmine ja neile vastamine, kehaosad, riideesemed, sünnipäevad).

Kodu, lähiümbrus ja perekond (pereliikmed, kodumaja kirjeldus, igapäevased tegevused koolis ja vabal ajal).

Ümbritsev keskkond (oriienteerumine ruumis, värvid, esemed, ilm, loodusilmingud, loomad, lemmikloomad, ajaühikud (nädalapäevad, kuud, aastaajad, ööpäeva täis- ja pooltunnid), igapäevased väljendid transpordivahendites, poeskäimisel; arvud 1-100, järgarvud 1-10 elukutsed;

Vaba aeg (lemmiktegevused ja eelistused).

Lihtsad keelestruktuurid (lihtsad küsimused, vastused, käsklused ja väljendid, nimetavad asesõnad, eessõnad).

Lugemise ja kirjutamise eeluskuseks on tähestiku õppimine, tähe nimetuse ja kirja pildi seostamine.

3. klass

Teemavaldkonnad

Mina ja teised (enesekohaste küsimuste mõistmine ja neile vastamine, kehaosad, riideesemed, sünnipäevad, kaaslaste tutvustus).

Kodu, lähiümbrus ja perekond (pereliikmed, kodumaja kirjeldus, igapäevased tegevused koolis ja vabal ajal).

Kodukoht Eesti (riik, pealinn, kodulinn, aastaajad, meid ümbritsevad riigid).

Ümbritsev keskkond, (oriienteerumine ruumis, värvid, esemed, ilm, loodusilmingud, loomad, lemmikloomad, ajaühikud (nädalapäevad, kuud, aastaajad, ööpäeva veerand-, täis- ja pooltunnid), elukutsed; igapäevased väljendid transpordivahendites, poeskäimisel; transport, reisimine ja liiklusvahendid, arvud 1-100, järgarvud 1-10; kellaajad (veerand-, pool-, täistunnid), päevased tegevused, sugulased, tähtpäevad)

Vaba aeg (lemmiktegevused ja eelistused).

Lihtsad keelestruktuurid (nimetavad asesõnad, eessõnad, ajavormid lihtolevikus ja lihtminevikus (ilma ebareeglipäraste verbideta), olulisemad küsisõnad, eessõnad ja omastavad asesõnad, mitmuse tunnus, keerulisemad käsklused ja küsimused).

2.1.3.3. Õppetegevused

I kooliastmes on oluline mängulisus, suur kaal on eakohasel kirjandusel (muinasjutud, loomajutud, jutukesed igapäevaelust, ringmängud, laulud, luuletused, mängud, rollimängud, lihtsad dialoogid). Rõhk on kuulamisel ja rääkimisel. Omandatakse esmane sõnavara. Õpetaja julgustab õpilasi kasutama õpituid väljendeid ja lühilauseid kontekstis. Õpilased õpivad tähelepaneliku kuulamise abil eristama võõrkeelehäälikuid ja omandavad õige hääldusaluse. Peamise õpistrateegiana kasutatakse õpitu kordamist ja seostamist. Tunnis juhitakse õpilasi töötama nii paaris kui ka rühmas.

I kooliastmes toimub keeleõpe suulises vormis: õpetajat matkides, retsiteerides, lauldes, mängides. Õppetegevused on suunatud kommunikatsioonioskuse arendamisele ning keelekasutuse treenimisele. Keeleline korrektsus kujuneb õpilasel pikaajalise töö tulemusena. **Lugemise ja kirjutamise eeluskusteks on** tähestiku õppimine, tähe nime ja kirja pildi seostamine, lühikeste sõnade kirjutamine tähtede kaupa etteütluse järgi.

Lugemine ja kirjutamine algab eelnevalt päheõpitud tekstide kirjanemisega ja nende lugemisega. Sealt liigutakse edasi tuttavate sõnade kirjutamise ja lugemisega.

Osaoskuste arendamiseks kasutatakse järgmisi meetodilisi võtteid:

- 1) teatud sõnale või fraasile reageerimine (käetõstmine, kükitamine, püstitõusmine, esemele või pildile osutamine);
- 2) kuuldu põhjal pildi täiendamine;

- 3) tähelepanelikku kuulamist nõudvate mängude mängimine (värvimängud, numbrimängud, bingo, märksõnale reageerimine);
- 4) laulude ja luuletuste kuulamine, matkimine, kaasaretsiteerimine);
- 5) laulude, luuletuste, dialoogide, muinasjutu rollide esitamine;
- 6) rääkimine pildi alusel;
- 7) ära kirja tegemine.

Keeleoskuse neljast pädevusest: kuulamine, lugemine, rääkimine ja kirjutamine tegeletakse esimeses kooliastmes põhjalikult kuulamise ja rääkimise õppimise ja harjutamisega võõras keeles. Täpne hääldus ja kuulamisoskus saab aluseks hilisemale kirjutamis- ja lugemiseoskusele.

Õppematerjali eakohase liigendamise kaudu võõrkeeletundides pööratakse alates 1. klassist tähelepanu kultuuri- ja keelekeskkonna autentsele reprodutseerimisele. Keeleõppe algust saadab tegutsemine, mis köidab sama vanasid lapsi ka keele päritolumaal: sõrmemängud, ringmängud, laulud, liikumismängud, mõistatused, muinasjutud. Õpitav materjal on ühest küljest poeetiline – rütmiline ja riimis, teisest küljest sisaldab ka proosat – alguses üldtunnustatud muinasjutud korduselementidega, hiljem juba keerulisemad jutukesed nii igapäevaelust kui ka folklooripärandist. Suhtluspädevuse arendamiseks on igas tunnis kasutusel ka igapäevakeel – erinevad viisakusväljendid, käsklused, küsimused-vastused, lühikesed dialoogid. Enamik õppematerjali omandatakse läbi rütmilise retsiteerimise. Kasutatakse aktiivõppe meetodeid: rollimängud, paaristöö, rühmatöö. Õpikeskkonnaks on klass, koolimaja ja vajadusel ka kooliõu. I kooliastmes on keeleõpe tihedalt seotud muusikaõpetuse (laulud), liikumisõpetuse (mängud) ja üldainetega (emakeel, matemaatika). Võõrkeele õppimine on seotud kirjandusega (tuntud lastelaulud ja luuletused, muinasjutud ja legendid). Emakeele ja võõrkeele vahelise lõimimise puhul tuleb toonitada, et teadlik keelstruktuuride ja grammatikareeglite õppimine toimub esmalt emakeeles ja siis võõrkeeles. Ka matemaatika puhul kehtib seesama – enne õpitakse arvutama emakeeles, siis kasutatakse samu oskusi võõrkeeles. Sama kehtib ka kellatundmise kohta. Võõrkeeletundides 1. kooliastmes käsitletavat teemat haakuvad ka loodusõpetusega ja kunstioõpetusega.

2.1.3.4. Hindamine

I kooliastmes hinnatakse õpilasi eelkõige suulise kommunikatsiooni ja tunnis üles näidatud aktiivsuse põhjal. 1.–3. klassi õpilased saavad jooksvat tagasisidet tundides, vanematele tutvustatakse õppemeetodeid ja laste edasijõudmist õppeaasta jooksul toimuvatel klassi lastevanemate koosolekutel või arenguvestlustel. Õppeaasta lõpus saab õpilane kirjaliku sõnalise ülevaate läbitud õppesisu kohta koos õpetajapoolse hinnanguga õpilase tunniaktiivsuse omandatud suulise kõneoskuse kohta.

2.1.4. A-võõrkeele õpitulemused, õppesisu, õppetegevused ja hindamine II kooliastmes

2.1.4.1 Õpitulemused

II kooliastme õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust.

6. klassi lõpetaja:

- 1) saab õpitud temaatika piires aru lausetest ja sageli kasutatavatest väljenditest;
- 2) mõistab olulist õpitud temaatika piirides;
- 3) kirjutab lühikesi tekste õpitud temaatika piires;
- 4) tuleb toime teda puudutavates igapäevastes suhtlusolukordades õpitavat keelt emakeelena kõnelejaga;
- 5) teadvustab eakohaselt õpitava maa ja oma maa kultuuri sarnasusi ja erinevusi ning oskab neid arvestada;
- 6) rakendab õpetaja juhendamisel varem omandatud õpioskusi ja -strateegiaid;
- 7) töötab õpetaja juhendamisel iseseisvalt, paaris ja rühmas;
- 8) seab endale õpieesmärke ning hindab koostöös kaaslaste ja õpetajaga oma saavutusi.

Keeleoskuse hea tase 6. klassi lõpus (Lisa 1):

Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
A2.2	A2.2	A2.2	A2.2

2.1.4.2. Õppesisu

4. klass

Teemavaldkonnad:

Mina ja teised (välimus, tervis, perekond ja sõbrad, viisakusreeglid).

Kodu ja lähiümbrus (igapäevased kodused tööd ja toimetused, pereliikmete ametid).

Kodukoht Eesti (Eesti naaberriigid, kodukoht Eesti sümboolika ja peamised tähtpäevad, elu linnas ja maal, loodus).

Riigid ja nende kultuur (õpitavat keelt kõnelevate riikide omapära ning peamised kultuuritavad, eripärased viisakusreeglid).

Igapäevaelu, õppimine ja töö (päevased tegevused, tee küsimine ja juhatamine, kellatundmine 5 minuti täpsuseni, tervis, poes käimine, koolielu ja klass, koolipäev, õppeained ja ametid, vanaaja ametid).

Vaba aeg (hobid, vaba aja veetmise võimalused: kino, teater jne)

Õigekeelsus:

oleviku ajavormid: lihtolevik ja kestev olevik;

eitus ja jaatus;

kokkupuude teiste ajavormidega lugemistekstides;
nimisõna (ainsus, mitmus, erandliku mitmuse näited);
artikkel (umbmäärane ja määrav);
omadussõna;
lihtsamad eessõnad;
lihtsad lausestruktuurid (alus, öeldis, sihitis, täiend).

5. klass

Teemavaldkonnad:

Mina ja teised (välimus ja iseloom, riideesemed, perekond ja sõbrad, küllakutsed ja õnnitlused).

Kodu ja lähiümbrus (igapäevaste kodused tööd ja toimetused, sisustus, pereliikmete tööülesanded ja ametid).

Kodukoht Eesti (Eesti sümboolika ja tähtpäevad, loodus ja ilm).

Riigid ja nende kultuur (õpitavat keelt kõnelevate maade tähtpäevad ja kombestik).

Igapäevaelu, õppimine ja töö (minu päev, hügieeniharjumused, söögikorrad ja toit, kool ja klass, õppeained).

Vaba aeg (kool ja vaheaeg, sportlikud tegevused, huvid).

Õigekeelsus:

teigusõna olevik ja minevik (isikuline tegumood);

ebareeglipäraste teigusõnade põhivormid;

nimisõna nimetav ja omastav kääne;

omadussõna ja määrsõna;

omadussõna võrdlusastmed;

asesõnad;

sidesõnad;

eessõnad;

sõnajärg jutustavas ja küsilause.

6. klass

Teemavaldkonnad:

Mina ja teised (tervis, kiri sõbrale).

Kodu ja lähiümbrus (kodulinna sümboolika, vaatamisväärsused ja ajalugu).

Kodukoht Eesti (elu linnas ja maal, transport).

Riigid ja nende kultuur (õpitavat keelt kõnelevate rahvaste elupaik, kombed ja ajalugu võrdluses oma maa ja kultuuriga, süvendatult Ühendkuningriigi ajalugu ja maiskonnalugu).

Vaba aeg (reisimine, sport ja meedia).

Õigekeelsus:

teigusõna ajavormid isikulises tegumoes võrdlevalt;

lauseõpetus kirja kirjutamisel;

sõnajärg liht- ja liitlausetes.

2.1.4.3. Õppetegevused

4. klass

Suulise keeleoskuse kõrval muutub järk-järgult olulisemaks teksti mõistmise arendamine. Sellel eesmärgil toimub kiire sõnavara laiendamine. Õppetöös kasutatakse järgmisi töövõt-

teid: paaristöö (dialoogid), rühmatöö (viktoriinid, sõnavaraharjutused ja ristsõnad, teksti koostamine etteantud sõnade või küsimuste-vastuste baasil), laulude ja luuletuste retsiteerimine kooris ja individuaalselt, ärakiri ja tuttavate sõnade kirjutamine mälu baasil, etteütled, tuttava teksti kirjutamine tahvlilt ning selle lugemine hiljem vihikust, küsimuste koostamine, neile vastamine, lausete koostamine etteantud struktuurielementide põhjal. Õigekeelsust käsitletakse näitlikus vormis rollimängude ja erinevate tegevuste kaudu (reegli sõnastamine toimub näidete lõpuks).

5. klass

Tunni rütmilise osa materjalivalik on seotud nii ajaloo- kui ka muusikatundides kasutatavate tekstide ja lauludega. Tunni rütmiline osa kaasab liikumiselemente. Aina tähtsamaks muutuvad lugemis- ja kirjutamisoskus. Kasutusele võetakse esimene lugemik või raamat. Õpitakse kasutama õppesõnastikke. Endiselt kuuluvad tunni ülesehitusse algus- ja lõpusalm ning rütmilise osa laulud, salmid, eakohased näidendid. Õppetöös kasutatakse järgmisi töövõtteid: paaristöö (dialoogid), rühmatöö (viktoriinid, retsiteerimine kooris) ja iseseisev töö (sõnavaraharjutused ja ristsõnad, teksti koostamine etteantud sõnade või küsimuste-vastuste baasil, retsiteerimine individuaalselt), ärakiri ja tuttavate sõnade kirjutamine mälu baasil, eri liiki etteütled, tuttava teksti kirjutamine tahvlilt ning selle lugemine hiljem vihikust, küsimuste koostamine, neile vastamine, vastuste põhjal kokkuvõtete koostamine, lausete moodustamine etteantud struktuurielementide põhjal. Inglise keele õpetus järgib tihedalt emakeeles toimuvat, käsitletakse tuttavaks saanud õigekeelsuse teemasid ning võrreldakse kahe keele sarnasusi ning erinevusi eakohaste näidete põhjal. Õigekeelsuse ja grammatika õppimine põhineb printsiibilnäidetest reeglina.

6. klass

Tunni rütmilisse osasse kuuluvad laulud, salmid, häädamisharjutused, anekdoodid, eakohased lühinäidendid. Kasutusel on lugemik või raamat terviktekstina. Lugemistekstid ja tunni rütmilise osa materjal arvestab ajaloo käsitletavat keskaja algust, religiooniõpetuses räägitavate positiivsete kangelaste elulugusid ning emakeeles retsiteeritavaid ballaade. Tunni rütmilise osa materjal sisaldab ka liikumiselemente. Tundides käsitletavad teemad on seotud osaliselt juba viiendas klassis geograafiatundides räägituga, aga peamiselt just Euroopa õppimisega (Ühendkuningriigiga seotud teemad). Püütakse leida naaberriikide waldorfkoolidest kirjasõbrad, kellega kirjavahetuse käigus jagatakse teavet oma riigi, looduse ning kommete kohta. Õppetöös kasutatakse töövõtetena muu hulgas lühiettekanneteks informatsiooni kogumist ning selle esitamist, mudelkirjutamist: nt kirja koostamine sõbrale. Võimalusel kaasatakse tunnitegevustesse inglise keelt emakeelena kõnelevaid külalisi ning leitakse kirjavahetuse pidamiseks sõprusklass inglise keelt emakeelena mitterääkivast välisriigist.

2.1.4.4.Hindamine

II kooliastmes hinnatakse kõiki osaoskusi nii eraldi kui ka lõimitult. Õpilane saab tundides jooksvalt suulist tagasisidet nii õpetajalt kui kaasõpilastelt. 4. klassi õpilased ja nende vanemad saavad tagasidet õppeaasta jooksul toimuvatel klassikoosolekutel või individuaalsetel arenguveestlustel. Õppeaasta lõpus saab õpilane kirjaliku sõnalise ülevaate läbitud arengu ning osaoskuste hetkeseisu kohta ning suunised õpingute jätkamiseks. 5.-6. klassi õpilased ja lapsevanemad saavad lisaks suulisele tagasisidele kord poolaastas kirjaliku sõnalise tunnistuse, milles antakse ülevaade tunniaktiivsuse, õppevahendite korrashoiu, koduste tööde tegemise, kontrolltööde ning suuliste vastamiste ja üldise keeletaseme kohta ning lisatakse soovitused ja suunised edaspidiseks õppetööks.

2.1.5 A-võõrkeele õpitulemused, õppesisu, õppetegevused ja hindamine II kooliastmes

2.1.5.1.Õpitulemused

III kooliastme õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust.

Põhikooli lõpetaja:

- 1) mõistab endale tuttavalt teemal kõike olulist;
- 2) oskab kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning lühidalt põhjendada ja selgitada oma seisukohti ning plaane;
- 3) oskab koostada lihtsat teksti tuttavalt teemal;
- 4) saab õpitavat keelt emakeelena kõnelevate inimestega igapäevases suhtlemises enamasti hakkama, tuginedes õpitava keele maa kultuuritavadele;
- 5) tunneb huvi õpitavat keelt kõnelevate maade kultuurielu vastu, loeb võõrkeelset eakohast kirjandust, vaatab filme ja telesaateid ning kuulab raadiosaateid;
- 6) oskab kasutada võõrkeelseid teatmeallikaid (nt tõlkesõnaraamatut, internetti) vajaliku info otsimiseks ka teistes valdkondades ja õppeainetes;
- 7) töötab iseseisvalt, paaris ja rühmas;
- 8) hindab õpetaja abiga oma tugevaid ja nõrku külgi seatud eesmärkide järgi ning kohandab oma õpistrateegiaid.

Keeleoskuse hea tase põhikooli lõpus (Lisa 1):

Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
B1.2	B1.2	B1.2	B1.2

2.1.5.2.Õppesisu

7. klass

Teemavaldkonnad:

Mina ja teised (viisakusreeglid, võimed ja oskused, unistused ja eesmärgid).

Kodu ja lähiümbrus (perekondlikud sündmused ja tähtpäevad, elukeskkond).

Kodukoht Eesti (elu linnas ja maal, Eesti vaatamisväärsused).

Riigid ja nende kultuur (riikide nimetused, rahvad ja keeled, ajaloolised maadeavastajad, leiutajad).

Igapäevaelu, õppimine ja töö (liiklus ja turvalisus, edasiõppimine, töökohad).

Vaba aeg (kultuuriline mitmekesisus, meediavahendid, reisimine).

Õigekeelsus:

isikuline ja umbisikuline tegumood võrdlevalt;
tingimus- ja ajamääruslaused;
modaalverbid ja nende muutumine;
ees- ja järelliited;
to-infinitive ja *ing*-vorm.

8. klass

Teemavaldkonnad:

Mina ja teised (inimestevahelised suhted, viisakus ja kombed, tugevused ja nõrkused, biograafiad).

Kodu ja lähiümbrus (kodukoha vaatamisväärsused, nende ajalugu ja kuulsad ajaloolised isikud).

Riigid ja nende kultuur (maailma riigid ja rahvused, süvendatult Ameerika Ühendriikide ja Kanada geograafiline asend, taimestik, loomastik, sümboolika, tähtpäevad, ajaloo- ja kultuuri-sündmused ning tähtsamad isikud).

Igapäevaelu, õppimine ja töö (õpioskused ja harjumused, eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad).

Vaba aeg (kirjandus ja kunst, muusika).

Õigekeelsus:

otse- ja kaudkõne (jutustav, küsi- ja käsklause);

umbisikulised, omastavad, enesekohased, rõhutavad, siduvad ja vastastikused asesõnad;

kõrvallause;

lauseõpetus – suur ja väike algustäht, kirjavahemärkide kasutamine jne.

9. klass

Teemavaldkonnad:

Mina ja teised (koostöö ja teistega arvestamine, isikuomadused – tugevused ja nõrkused, eneseanalüüs).

Kodu ja lähiümbrus (perekondlikud sündmused ja tähtpäevad).

Kodukoht Eesti (keskkond ja keskkonnasäästlik käitumine, elu linnas ja maal).

Riigid ja nende kultuur (inglise keelt kõnelevad riigid, nt Austraalia, Uus-Meremaa jne, nende geograafiline asend, taimestik, loomastik, sümboolika, tähtpäevad, ajaloo- ja kultuuri-sündmused ning –tegelased).

Igapäevaelu, õppimine ja töö (suhtlemine teeninduses, õpioskused ja harjumused, edasiõppimine ja kutsevalik, ametid).

Vaba aeg (huvialad, meediavahendid, sotsiaalmeedia ja reklaam).

Õigekeelsus:

kordav põhikooli grammatika;

enamkasutatavad eessõnalised väljendid;

it ja *there* lause alguses;

kirjavahemärgid.

2.1.5.3. Õppetegevused

7. klass

Tunni rütmilises osas on kasutusel hääldamisharjutused (*tongue-twisters*) ja rütmilise osa materjali valik toimub koostöös muusikaõpetajaga. Kolmanda kooliastme alguses suureneb suulise keelekasutuse kõrval järkjärgult kirjaliku ja iseseisva töö osakaal. Inglise keele tundide

õppesisu on tihedalt seotud ajaloo ning loodusainete tundides õpitavaga (nt maadeavastused, leiutajate biograafiad jne). Keeleõpetuses võrreldakse erinevaid kõneviise ning tegumoodi nii võõrkeeles kui emakeeles. Jätkub ka lugemiku või raamatu lugemine terviktekstina, õpitakse draamastseene. Terviktekstide lugemisel ning nendest arusaamiseks kasutavad õpilased erinevaid sõnaraamatuid, interneti ja teisi allikmaterjale. Loetu ja kuuldu põhjal koostatakse erinevaid loovtekste nii kirjalikult kui ka suuliseks ettekandmiseks. Ka tekstiloomi harjutamine põhineb emakeele ja kirjanduse tundides õpitul. Õppesisu edasiandmiseks lisandub tunnitegevustesse vähehaaval ka info- ja kommunikatsioonitehnoloogiliste vahendite kasutamine (CD-mängija, videoprojektor, arvuti jne). Tundides rakendatakse erinevaid aktiivõppe meetodeid (sh rühma- ja paaristöö), kus õpilased täiendavad üksteise teadmisi ja oskusi, kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid. Täiendatakse sõnavara ja tehakse sõnadetöid, kuhu lisanduvad ka sünonüümid, antonüümid ja samas keeles sõnaseletused, idiomaatilised väljendid. Õppematerjalide kujundamisel tehakse koostööd kunstiopetajaga.

8. klass

Tundides suheldakse valdavalt inglise keeles. Õpilase roll tunnis muutub üha aktiivsemaks ning vastutusrikkamaks enda õppimise suunamisel. Häälendamist harjutatakse pikemate ja kee-rulisemaid sõnu sisaldavate *tongue-twisterite*, luuletuste ja kõnede lugemisega, mille valik põhineb õpilaste initsiatiivil. Tunni rütmilise osa materjali valikul toimub koostöö muusika-õpetajaga. Inglise keele tundide õppesisu on tihedalt seotud ajaloo ning geograafia ainetundides õpitavaga (nt Põhja-Ameerika, ajalooliste isikute, nt valitsejate, kirjanike, muusikute või leiutajate biograafiad jne). Individuaalselt võetakse ette autentse ilukirjandusliku raamatu lugemine terviktekstina vastavalt õpilase oskustele ning võimetele. Terviktekstide lugemisel ning nendest arusaamiseks kasutavad õpilased erinevaid sõnaraamatuid ja teisi allikmaterjale. Vestluse kõrval leiavad tundides oma koha suulised ettekanded ja ümberjutustused loetud ning kuulnud tekstide põhjal. Keeleõpetuses jälgitakse emakeeles ja B-võõrkeeles toimuvat, võrreldakse erinevaid lauseõpetuse elemente ning stiile. Õpitakse koostama lühireferaat. Õpilane on aktiivne nii esineja kui tagasiside andjana. Õppesisu edasiandmiseks kasutatakse tunnitegevustes info- ja kommunikatsioonitehnoloogilisi vahendeid (CD-mängija, videoprojektor, arvuti jne). Võimalusel külastatakse kodukohas ja lähiumbruses ajalooliselt ning kultuuriliselt olulisi kohti (vaatamisväärsused, muuseumid jms) või sündmusi (kontserdid, etendused jms). Inglise keeles omandatud oskusi lõimitakse võimalusel 8. klassi aastatööde tegemisel ning klassinäidendis.

9. klass

Tunnis on kasutusel erinevad lugemistekstid, ajaleheartiklid, laulud, luuletused uuemast kirjandusest. Dramatiseeritakse eakohaseid ja huvipakkuvaid lühistseene humoorikatest näidenditest. Loetud või kuulnud materjali põhjal koostatakse ümberjutustusi, kokkuvõtteid, loovtekste. Taas tuleb vaatluse alla isikliku kirja ja erinevat tüüpi teadete kirjutamine. Õpitakse koostama (lühi)referaate (nt Austraalia, Uus-Meremaa jt inglise keelt kõnelevate riikide kohta). Referaatide põhjal tehakse ettekandeid ja esitlusi, ka projektitöid. Info leidmiseks õpitakse kasutama erinevaid usaldusväärseid teatmeallikaid ning info- ja kommunikatsioonitehnoloogilisi vahendeid. Viimasel kolmel aastal omandatud õppematerjali taustal teadvustatakse kultuurierinevusi, avaldatakse arvamust ning väljendatakse erinevaid seisukohti.

2.1.5.4. Hindamine

III kooliastmes hinnatakse kõiki osaoskusi nii eraldi kui ka integreeritult. Tagasisidet ei saada üksnes õpetajalt, vaid õpitakse positiivses võtmes analüüsima ning kritiseerima iseennast ja kaasõpilasi, seadma endale uusi eesmärgi. Loovtöödest ning projektitöödest koostatakse õpi-

mapp, millele lisandub õpilase enda ja kaasõpilaste tagasiside. Õppeveerandi jooksul saab õpilane suulist ja kirjalikku tagasisidet kõigi osaoskuste kohta. 7.-8. klassi õpilased ja lapsevanemad saavad suulise ülevaate õppesisust ning toimunud arengust õppeaasta jooksul toimuvatel klassikoosolekutel ja individuaalsetel arenguveestlustel. Kord poolaastas kirjutab õpetaja õpilase individuaalse arengu kohta kirjeldava sõnalise tunnistuse. 9. klassi õpilased ja lapsevanemad saavad kord poolaastas sõnalisele kirjeldusele juurde ka vastava numbrilise hinde 5-palli süsteemis.

Lisa 1

Keeleoskustasemed (Euroopa Keeleoskustasemete raamdokumendi põhjal)

	KUULAMINE	LUGEMINE	RÄÄKIMINE	KIRJUTAMINE	GRAMMATIKA KORREKTSUS
A1.1	Tunneb väga aeglaselt ja selgelt sõnad ja fraasid, arusaamist toetab pildimaterjal. Reageerib pöördumistele adekvaatselt (nt tervitused, tööjuhised). Tunneb rahvusvaheliselt kasutatavaid lähedase hääldusega sõnu (nt hamburger, film, takso, kohv).	Tunneb õpitava keele tähemärke. Tunneb tekstis ära tuttavad nimed, sõnad (sh rahvusvaheliselt kasutatavad) ja fraasid. Loeb sõnu, fraase ja lauseid õpitud sõnavara ulatuses; arusaamist võib toetada pildimaterjal.	Oskab vastata väga lihtsatele küsimustele ning esitada samalaadseid küsimusi õpitud sõnavara ja lausemallide piires. Vajab vestluskaaslase abi, võib toetuda emakeelele ja žestidele.	Tunneb õpitava keele kirjatähti, valdab kirjutatehnikat, oskab õpitud fraase ja lauseid ümber kirjutada (ärakiri). Oskab kirjutada isikuandmeid (nt vihikupeale). Koostab lühikesi lauseid õpitud mallide alusel.	Kasutab üksikuid äraõpitatud tarindeid ja lausemalle, kuid neiski tuleb ette vigu.
A1.2	Saab aru selgelt hääldatud fraasidest, lausetest ja tuttava situatsiooniga seotud lühikestest dialoogidest. Mõistab selgelt ja aeglaselt antud juhiseid ning pöördumisi. Vajab kordamist, osutamist, piltlikustamist vms.	Loeb lühikesi lihtsaid tekste (nt ürituste kavade, postkaardid, meilid, kuulutused, sildid, teeviidad, lühiankeedid, -küsimustikud, -teated, -sõnumid) ja leiab neist vajaliku faktiinfo. Saab aru lihtsatest kirjallikest tööjuhustest. Lugemise tempo on väga aeglane, teksti mõistmiseks võib vaja minna korduvat lugemist. Tekstist arusaamiseks oskab kasutada õpiku sõnastikku.	Oskab lühidalt tutvustada iseennast ja oma ümbrust. Saab hakkama õpitud sõnavara ja lausemallide piires lihtsate dialoogidega; vajab vestluskaaslase abi. Hääldusvead võivad põhjustada arusaamatusi. Kõnes esineb kordusi, katkestusi ja pause.	Oskab lühidalt kirjutada iseendast ja teisest inimesest. Oskab täita lihtsat küsimustikku. Tunneb õpitud sõnavara õigekirja. Kasutab lausealguses suurtähte ja lause lõpus õiget kirjavahemärki.	
	KUULAMINE	LUGEMINE	RÄÄKIMINE	KIRJUTAMINE	GRAMMATIKA

					KORREKTSUS
A2.1	Mõistab lihtsaid vestlusi ning lühikeste jutustuste, teadete ja sõnumite sisu, kui need on talle tuttavatel teemal, seotud igapäevaste tegevustega ning esitatud aeglaselt ja selgelt. Vajab kordamist ja selget hääldust.	Loeb üldkasutatava sõnavaraga lühikesi tavatekste (nt isiklikud kirjad, kuulutused, uudised, juhised, kasutusjuhendid); leiab tekstis sisalduvat infot ja saab aru teksti mõttest. Lugemise tempo on aeglane. Tekstist arusaamiseks oskab kasutada koolisõnastikku.	Oskab lühidalt kirjeldada lähieümbrust, igapäevaseid toiminguid ja inimesi. Kasutab põhisõnavara ja käibefraase, lihtsamaid grammatilisi konstruktsioone ning lausemalle. Suudab alustada ja lõpetada lühivestlust, kuid ei suuda seda juhtida. Kõne on takerduv, esineb hääldusvigu.	Koostab õpitud sõnavara piires lähieümbuse ja inimeste kirjeldusi. Kirjutab lihtsaid teateid igapäevaeluga seotud tegevustest (nt postkaart, kutse); koostab lühisõnumeid. Oskab kasutada sidesõnu <i>ja, ning</i> jt. Oskab näidise järgi koostada lühikesi tekste, abivahendina kasutab õpikut või sõnastikku.	Kasutab küll õigesti mõningaid lihtsaid tarindeid, kuid teeb sageli vigu grammatika põhivaras (nt ajab segi ajavormid või eksib aluse ja öeldise ühildumisel); siiski on enamasti selge, mida ta väljendada tahab.
A2.2	Suudab jälgida enda jaoks tuttava valdkonna mõttevahetust ning eristada olulist infot. Saab aru olmesfääris kuuldu üldkeelse suhtluse sisust (nt poes, bussis, hotellis, piletilevis). Vajab sageli kuuldu täpsustamist.	Loeb lihtsaid tavatekste (nt reklaamid, menüüd, ajakavad, ohuhoiatused) tuttavatel teemadel ja saab aru neis sisalduvast infost. Suudab mõnikord aimata sõnade tähendust konteksti toel.	Oskab rääkida oma huvidest ja tegevustest. Tuleb toime olmesfääris suhtlemisega. Oskab väljendada oma suhtumist ja eelistusi. Suudab alustada, jätkata ja lõpetada vestlust tuttavatel teemal, kuid võib vajada abi. Kasutab õpitud põhisõnavara ja lausemalle valdavalt õigesti; spontaanses kõnes on vigu. Kõne on arusaadav, kuigi esineb hääldusvigu ja sõnade otsimist.	Oskab kirjutada lühikesi kirjeldavat laadi jutukesi oma kogemustest ja ümbritsevast. Koostab lihtsaid isiklike kirju. Oskab kasutada sidesõnu <i>aga, sest, et</i> jt. Rakendab õpitud õige kirja reegleid (nt algustähe ortograafia, kirjavahemärgid).	
	KUULAMINE	LUGEMINE	RÄÄKIMINE	KIRJUTAMINE	GRAMMATIKA

					KORREKTSUS
B1.1	<p>Saab aru vahetus suhtlussituatsioonis kuulust, kui vestlus on tuttavol igapäevaeluga seotud teemal. Mõistab tele- ja raadio-saadete ning filmide sisu, kui teema on tuttav ja pakub huvi ning pilt toetab heliteksti. Saab aru loomuliku tempoga kõnest, kui hääldus on selge ja tuttav.</p>	<p>Loeb ja mõistab mõneleheküljelisi lihtsa sõnastusega faktipõhiseid tekste (nt kirjad, veebiväljaanded, infovoldikud, kasutusjuhendid). Mõistab jutustavat laadi teksti põhiideed ning suudab jälgida sündmuste arengut. Suudab leida vajalikku infot teatmetest ja internetist. Oskab kasutada kakskeelseid tõlkesõnastikke.</p>	<p>Oskab lihtsate seostatud lausetega rääkida oma kogemustest ja kavatsustest. Suudab lühidalt põhjendada oma seisukohti. On võimeline ühinema vestlusega ja avaldama arvamust, kui kõneaine on tuttav. Kasutab õpitud väljendeid ja lausemalle õigesti, spontaanses kõnes esineb vigu. Hääldus on selge ja kõneladus, kuid suhtlust võib häirida ebaõige intonatsioon.</p>	<p>Oskab kirjutada õpitud teemadel lühikesi jutustavat laadi tekste, milles väljendab oma tundeid, mõtteid ja arvamusi (nt isiklik kiri, e-kiri, blogi). Koostab erinevaid tarbetekste (nt teadaanne, kuulutus). Suhtleb on-line vestluses (nt MSN). Oskab kasutada piiratud hulgal teksti sidumise võtteid (sidesõnad, asesõnaline kordus).</p>	<p>Oskab üsna õigesti kasutada tüüpkeelendeid ja moodustusmalle. Kasutab tuttavas olukorras grammatiliselt üsna õiget keelt, ehkki on märgata emakeele mõju. Tuleb ette vigu, kuid need ei takista mõistmist.</p>
B1.2	<p>Saab kuulust aru, taipab nii peamist sõnumit kui ka üksikasju, kui räägitakse üldlevinud teemadel (nt uudistes, spordireportaažides, intervjuudes, ettekannetes, loengutes) ning kõne on selge ja üldkeelne.</p>	<p>Loeb ja mõistab mõneleheküljelisi selge arutluskäiguga tekste erinevatel teemadel (nt noortele mõeldud meediatekstid, mugandatud ilukirjandustekstid). Suudab leida vajalikku infot pikemast arutlevast laadi tekstist. Kogub teemakohast infot mitmest tekstist. Kasutab erinevaid lugemisstrateegiaid (nt üldlugemine, valiklugemine). Tekstides esitatud detailid ja nüansid võivad jääda selgusetuks.</p>	<p>Oskab edasi anda raamatu, filmi, etenduse jms sisu ning kirjeldada oma muljeid. Tuleb enamasti toime vähem tüüpilistes suhtlusolukordades. Kasutab põhisõnavara ja sagedamini esinevaid väljendeid õigesti; keerukamate lausestruktuuride kasutamisel tuleb ette vigu. Väljendab ennast üsna vabalt, vajaduse korral küsib abi. Hääldus on selge, intonatsiooni- ja rõhuvead ei häiri suhtlust.</p>	<p>Oskab koostada eri allikatest pärineva info põhjal kokkuvõtte (nt lühiülevaade sündmustest, isikutest). Oskab kirjeldada tegelikku või kujuteldavat sündmust. Oskab isiklikus kirjas vahendada kogemusi, tundeid ja sündmusi. Oskab kirjutada õpitud teemal oma arvamust väljendava lühikirjandi. Oma mõtete või arvamuste esitamisel võib olla keelise ebatäpsusi, mis ei takista kirjutatu mõistmist.</p>	
	KUULAMINE	LUGEMINE	RÄÄKIMINE	KIRJUTAMINE	GRAMMATIKA

					KORREKTSUS
B2.1	Saab aru nii elavast suulisest kõnest kui ka helisalvestistest konkreetsetel ja abstraktsetel teemadel, kui kuuldu on üldkeelne ja suhtlejad on rohkem kui kaks. Saab aru loomuliku tempoga kõnest.	Loeb ja mõistab mitmeleheküljelisi tekste (nt artiklid, ülevaated, juhendid, teatme- ja ilukirjandus), mis sisaldavad faktiinfot, arvamusi ja hoiakuid. Loeb lodusalt, lugemissõnavara on ulatuslik, kuid raskusi võib olla idioomide mõistmisega. Oskab kasutada ükskeelset seletavat sõnaraamatut.	Esitab selgeid Üksikasjalikke kirjeldusi üldhuvitavatel teemadel. Oskab põhjendada ja kaitsta oma seisukohti. Oskab osaleda arutelus ja kõnevooru üle võtta. Kasutab mitmekeelset sõnavara ja väljendeid. Kasutab keerukamaid lausestruktuure, kuid neis võib esineda vigu. Kõne tempo on ka pikemate kõnelõikude puhul üsna ühtlane, sõna- ja vormivalikuga seotud pause on vähe ning need ei sega suhtlust. Intonatsioon on enamasti loomulik.	Kirjutab seotud tekste konkreetsetel ja üldisematel teemadel (nt seletuskiri, uudis, kommentaar). Põhjendab oma seisukohti ja eesmärgi. Oskab kirjutada kirju, mis on seotud õpingute või tööga. Eristab isikliku ja ametliku kirja stiili. Oskab korduste vältimiseks väljendust varieerida (nt sünonüümid). Võib esineda ebatäpsusi lausestuses, eriti kui teema on võõras, kuid need ei sega kirjutatu mõistmist.	Valdab grammatikat küllaltki hästi. Ei tee väärtoiminguid põhjustavaid vigu. Aeg-ajalt ettetulevaid väärtusi, juhulikke vigu ning lauseehituse lapsusi suudab enamasti ise parandada.
B2.2	Suudab jälgida abstraktset teemakäsitlust (nt vestlus, loeng, ettekanne) ja saab aru keeruka sisuga mõttevahetusest (nt väitlus), milles kõnelejad väljendavad erinevaid seisukohti. Mõistmist võivad takistada tugev taustamüra, keelenaljad, idioomid ja keerukad tarindid.	Suudab lugeda pikki ja keerukaid, sh abstraktseid tekste, leiab neist asjakohase teabe (valiklugemine) ning oskab selle põhjal teha üldistusi teksti mõtte ja autori arvamuse kohta. Loeb ise-iseisvalt, kohandas lugemise viisi ja kiirust sõltuvalt tekstist ja lugemise eesmärgist. Raskusi võib olla idioomide ja kultuurisidusate vihjete mõistmisega.	Väljendab ennast selgelt, suudab esineda pikemate monoloogidega. Suhtleb erinevatel teemadel, oskab vestlust juhtida ja anda tagasisidet. On võimeline jälgima oma keelekasutust, vajaduse korral sõnastab öeldu ümber ja suudab parandada enamiku vigadest. Oskab valida sobiva keeleregistri. Kõnerütmi ja -tempo on tunda emakeele mõju.	Oskab kirjutada esseed: arutluskäik on loogiline, tekst sidus ja teemakohtane. Oskab referreerida nii kirjalikust kui ka suulisest allikast saadud informatsiooni. Kasutab erinevaid keeleregistreid sõltuvalt adressaadist (nt eristades isikliku, poolametliku ja ametliku kirja stiili). Lausesiseseid kirjavihjeid kasutab enamasti reeglipäraselt.	
	KUULAMINE	LUGEMINE	RÄÄKIMINE	KIRJUTAMINE	GRAMMATIKA

					KORREKTSUS
C1	Mõistab pingutuse ka abstraktsel ja tundmatutel teemadel kuulnud (nt film, pikem vestlus, vaidlus). Suudab kriitiliselt hinnata kuuldu sisu ning tõstatatud probleeme. Mõistmist võivad raskendada haruldased idioomid, võõras aktsent, släng või murdekeel.	Loeb pikki keerukaid erineva registri ja esituslaadiga tekste. Loeb kriitiliselt, oskab ära tunda autori hoiakud, suhtumise ja varjatult väljendatud mõtted. Stiilnüanssidest, idioomastikast ning teksti keerukatest üksikasjadest arusaamine võib nõuda kõrvalist abi (nt sõnastik, emakeelekõneleja nõuanne).	Väljendab ennast ladusalt ja spontaanselt. Suudab raskusteta ja täpselt avaldada oma mõtteid ning arvamusi erinevatel teemadel. Keelekasutus on paindlik ja loominguine. Suudab saavutada suhtluseesmärke. Sõnavara on rikkalik, võib esineda üksikuid vigu sõnade semantilistes seostes, rekt-sioonistruktuurides ja sõnajärjes.	Oskab kirjutada põhjalikku ülevaadet mitmest kirjallikust allikast saadud teabe põhjal (nt retsensioon, arvustus). Suudab toimetada kirjallikke tekste. Oskab kirjutada loogiliselt üles ehitatud kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste, mis tekitavad huvi ning mida on hea lugeda. Võib esineda juhuslikke õige- kirja- ja interpunktsioonivigu.	Kasutab grammatiliselt õiget keelt, vigu tuleb ette harva ning neid on raske märgata.

2.2. B-võõrkeel: vene keel

2.2.1. Õppe- ja kasvatusesmärgid

Põhikooli B-võõrkeele õpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) saavutab iseseisva keelekasutaja taseme, mis võimaldab selles keeles igapäevastes situatsioonides suhelda ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid originaaltekste;
- 2) huvitub võõrkeelte õppimisest ja nende kaudu silmaringi laiendamisest;
- 3) omandab oskuse märgata ja väärtustada erinevate kultuuride eripära;
- 4) omandab oskuse edaspidi õppida võõrkeeli ning pidevalt täiendada oma keeleoskust;
- 5) huvitub õpitavat keelt kõnelevatest maadest ja nende kultuurist;
- 6) oskab kasutada eakohaseid võõrkeelseid teatmeallikaid (nt teatmeteosed, sõnaraamatud, internet), et leida vajalikku infot ka teistes valdkondades ja õppeainetes.

2.2.2. Õppeaine kirjeldus

B-võõrkeele õpe võimaldab õpilasel laiendada oma suhtlemisvõimalusi ja silmaringi, tagab juurdepääsu teabeallikaile ning avab uusi teid edasisteks õpinguteks ja hõlbustab ühiskonnas täisväärtuslikult osalemist.

B-võõrkeele õppimine on waldorfkoolis tihedalt seotud A-võõrkeele õppimisega, seda eriti põhikooli alg- ja keskastmes. A-võõrkeelt õppides saadud õpikogemus ja omandatud õpioskused toetavad B-võõrkeele omandamist.

Keeletunnis suheldakse peamiselt õpitavas keeles, õpetuses lähtutakse kommunikatiivse õpetuse põhimõtetest. Kommunikatiivne keeleoskus hõlmab keelelist, sotsiolingvistilist ja pragmaatilist pädevust. Nende pädevustega taotletakse korrektse keeleoskuse, keelekasutuse ja tekstiloome põhimõtete omandamist. Suhtluspädevus areneb keeletoimingute kaudu (kuulamine, lugemine, kirjutamine, rääkimine)

B-võõrkeele õpetamise juhtmotiivid esimeses kooliastmes.

Esimeses kooliastmes on õppemeetodiks rikkaliku suulise sõnavara vahendamine koos keeleomaste häälikute, rõhkude ja rütmidega. Harjutatakse aktiivset tähelepanelikku kuulamist.

Didaktiliseks põhiprintsiibiks on: lähemalt kaugemale, lihtsalt keerulisele, konkreetset abstraktsele.

Õpetaja vahendab lapsele nii keelt kui ka kultuuritausta. Lastele tutvustatakse mitmekülgset teisele kultuurile iseloomulikku: folkloor, poeetiline keel, laulud, muinasjutud, valmid, jutukesed igapäevaelust, igapäevane elu-olu, viisakusväljendid, kombestik, tähtpäevad. Mahukas lingvistiline materjal omandatakse esimesel kooliastmel suulisel teel matkimise, koosretsiteerimise, kordamise ja õpitu varieerimise kaudu. Suuliselt omandatu moodustab baasi, millel põhineb hilisem kirjutama- ja lugemaõppimine ja keelestruktuuride ja grammatikareeglite õpetus. Suulisele tööle lisandub 3. klassi B-võõrkeele õpetuses täheõpetus, millega kaasnevad lihtsad kirjaharjutused.

Mälu arendamiseks nooremas kooliastmes toimub õppimine aktiivse rütmilise tegevuse kaudu. Sel põhjusel omandatakse sõnavara kõigepealt riimilis-rütmilistes luuletustes ja keeleharjutustes.

Esimese kooliastmes tõlgitakse uut sõnavara võimalikult vähe, arusaamist toetatakse läbi näitliku ja pildilise materjali, žestide, intonatsiooniga. Emakeelt kasutab õpetaja võõrkeeletundides seda harvem, mida enam areneb laste keeleoskus ja julgustab lapsi aktiivse tegutsemise käigus juba õpitud keelendeid kasutama.

Üleminek ainult suuliselt kommunikatiivselt õpetuselt kirjutamisele ja lugemisele toimub B-võõrkeele õpetuses 3. klassis täheõpetuse algusega. Kirjutamist alustatakse 3. klassis kirjatähedega, koostatakse täheaabits, tehakse lihtsamaid kirjaharjutusi. Vene keele täheõpetus oma eripäraste tähemärkidega võtab rohkem aega, seetõttu võib õpetaja valikul jätta trükitähed 4. klassi teemaks.

B-võõrkeele õpetamise juhtmotiivid teises kooliastmes.

Kümnenda eluaasta paiku on aeg selleks, et varem ühiselt õpitu peab nüüd individuaalseks muutuma isiklikuks teadmise kujul. Ühiselt klassikaaslastega koos mällu kogutud kirjutatakse nüüd üles isiklikku ainevihikusse. Ainevihiku tekstide illustatsioonid täiendavad tekste ja ilmestavad neid. Enamus 4. klassi kirjutamisainesest põhineb esimeses kolmes klassis selgeõpitud materjalil – nii lauludel, luuletustel kui ka praktilisel sõnavaral (nt värvid, numbrid, nädalapäevad). Eelnevalt suuliselt selgeks saanud sõnavara õpitakse kirjas ära tundma. Enne trükitud teksti juurde asumist õpitakse lugema oma käega kirjutatud palu. Ka lühikesed etteütlused põhinevad lapsele tuntud tekstidel. Sõnavara rikastamiseks võib kasutada nn sõnapesasid, mis koondavad ühe temaatikaga seonduvaid sõnu. Sõnapesades olevad sõnad on vaid õpitavas keeles ja need on saadetud enamasti illustatsioonidest. Õpitakse tundma ja kinnistatakse põhilisi lausekonstruktsioone, harjutatakse nimi- ja tegusõnade muutevorme. Näidislausestena kasutatakse varem omandatud materjali – dialooge, luuletusi kordustega, lühijutte, küsimusi ja vastusteid.

Suuline õppetöö – laulude õppimine, luuletuste retsiteerimine, lihtsad dialoogid ja erinevad mängud – moodustab tundide olulise sisu. Suulist väljendusoskust, diktsiooni ning kõnemeeloodiat ning sõnavara harjutatakse hääldusharjutuste, küsimus–vastus vormis dialoogide ja luuletustega. Luuletuste sisu ei pea detailideni lahti seletama, lihtne piltlik sissejuhatus on piisav. Kordamine on oluline element. Selles vanuses lastele omane rütmiline mälu võimaldab pikkade luuletuste või värsivormis stseenide päheõppimist.

5. klassi sõnavaratöö põhineb teadlikumal õppimisel ja harjutamisel. Ikka veel kehtib suulise eelnevuse printsiip, st enne õpitakse pala suuliselt selgeks, siis pannakse kirja. Uusi sõnu va-

hendatakse žestide, piltide, kirjeldavate seletuste, sünonüümide ja antonüümidega, soovitavalt õpitavas keeles. Uus sõnavara omandatakse ja kinnistatakse lugude kuulamise, mängu, kordava kooris ja üksishaaval lugemisega. Kasutusele võetakse ka esimesed trükitud tekstid lugemiku kujul. Õpitud keelematerjali põhjal avastatud grammatikareeglid kirjutatakse eraldi reeglitevihikusse, mis saadab õpilast ka järgnevates klassides. Reeglid sõnastavad õpilased emakeeles või õpitavas keeles lühikesel ja meeldejääval kujul. Reegleid illustreerivad näited leitakse suuliselt.

6. klassis on oluliseks elemendiks kord ja struktuur, mis aitab algavas puberteedieas pidet leida. Selleks eaks on ka diferentseerunud õpilaste teadmised, oskused ja hoiakud, õpetajal tuleb nüüd üha rohkem tähelepanu pöörata individuaalsete võimete väljakujundamisele ja õpitava materjali jõukohastamisele. Õppematerjaliks sobivad dramaatiline, heroiline lüürika ja humoorikad tekstid. Seoses geograafia ja ajaloo teemade käsitlemisega põhitunnis tegeletakse vastavate teemadega ka võõrkeeles. Selles vanuses õpilasi tuleb piisava sõnavara ja grammatika baasil julgustada end võõrkeeles nii suuliselt kui kirjalikult enam väljendama. Keelestruktuurid aitavad kogeda objektiivset reaalsust oma reeglipärasuse ja korrastatusega: tegusõna pööramine, nimi- ja omadussõna käänamine, samuti erialaste keelemõistete õppimine. Kirjalikuks tekstiloome ülesandeks sobivad kirjade koostamine, lihtsad kirjeldused, päevikusissekanded, tekstide kokkuvõtted.

B-võõrkeele õpetamise juhtmotiivid kolmandas kooliastmes:

7. klassis on õpetaja ülesandeks välistada rutiin ja igavus metoodilise mitmekesisuse abil. Teemaatiline rõhuasetus on kultuurilistel, geograafilistel, ajaloolistel ja aktuaalsetel teemadel. Alustatakse pikemate kirjanduslike originaaltekstide lugemisega. Põnev sisu, kunstiliselt kaunis keel, huumor ja rütm iseloomustavad nii loetavat kui ka retsiteeritavat õppematerjali. Tekstipõhiste küsimuste ja vastuste abil koostatakse lühikokkuvõtteid tekstidest. Õpitakse tundma ja kasutatakse erinevaid lugemis- ja kuulamisstrateegiaid. Sarnaselt emakeele ainekauale võib ka võõrkeeles käsitleda mõne ajaloos või kultuuriloos olulise isiku biograafiat. Käsitletud teemade piires alustatakse tekstiloome harjutustega. Kuigi kunstiliselt kauni kõlaga tekstidel on suur osakaal, algab järk-järgult ka tutvumine teabetekstidega.

Paralleelselt toimub ka igapäevase kõnekeele arendamine dialoogi ja rühmatöö vormis. Toetatakse kirjavahetust ning õpilasvahetust teiste maade noortega. Õpilased alustavad lihtsamate iseseisvate tõlgetega sõnaraamatute abil. Keelestruktuuride ja vormide kasutamist arendatakse järk-järgult.

Murdeas õpilased võivad olla eneskriitilised, mistõttu on oluline positiivse mõtlemise kujundamine. Õpetaja hoolitseb selle eest, et nii materjalikogude, töökokkuvõtete kui aeg-ajalt tehtava tagasiside abil anda õpilasele selge ja rahulduspakkuv ülevaade keeleoskuse arengust. 8. klassis, puberteedi kõrgeas, on suur osakaal huumoril, mis aitab lahendada tekkivaid pingeid ja probleeme. 8. klass on viimane aasta, kui õpilaste ees seisab klassiõpetaja, kes on klassiga olnud juba 1. klassist peale. Tema juhendamisel valmistatakse ette näitemäng ja lõputööd. Võõrkeeleõpetaja peab seda töö planeerimisel arvestama ning töötama võib-olla küll lühema ajaga, kuid seda intensiivsemalt. Keelestruktuuride omandamisel on keskseks teemaks lauseõpetus. Tekstiõpetuses käsitletakse õpitava keele kultuuritekste. Iseseisvad ja grupitööd omandavad suurema kaalu.

9. klassis saab keskseks märksõnaks huvi aine vastu. Seda aitavad luua päevakohased ja kaas-aegsed teemad. 9. klassis süvendatakse ja kinnistatakse keeleteadmisi, korratakse grammatika põhilisi kategooriaid. Õpitava keele päritolurahva tunnetamist võimaldavad endiselt luuletus-

sed ja laulud, lisanduvad jutustused või draamastseenid klassikalisest ja/või uuemast kirjandusest. Jätkatakse vastava rahva suurkujude biograafiate käsitlemist. Tundides pannakse suurt rõhku kõnelemisoscuse arendamisele. Kirjeldatakse igapäevaelamusi ja harjutatakse küsimus–vastus vormis dialooge. Erinevate võimetega õpilaste kaasamiseks kogutakse ideid vestlusteemadeks õpilastelt enestelt. Sõnaraamatud, grammatika käsiraamatud ning muud keelealased teatmeteosed on kättesaadavad iseseisvaks tööks. Süvendatakse erinevate õpistrateegiate kasutamist. Endiselt otsitakse võimalusi õpilasvahetuste ja külaskäikude abil keeleoscuse arendamiseks.

2.2.3. B-võõrkeele õpitulemused, õppesisu, õppetegevus ja hindamine I kooliastmes

2.2.3.1. Õpitulemused I kooliastme lõpuks

I kooliastme õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust.

3. klassi lõpetaja:

- 1) saab aru lihtsatest igapäevastest väljenditest ja lühikestest lausetest;
- 2) kasutab õpitud väljendeid ja lühilauseid oma vajaduste väljendamiseks ning küsimustele vastamiseks (pere, kodu, kool);
- 3) reageerib adekvaatselt väga lihtsatele küsimustele ja korraldustele;
- 4) on omandanud esmased teadmised õpitava keele maarahvakommetest;
- 5) suhtub positiivselt võõrkeele õppimisesse;
- 6) kasutab esmaseid õpioskusi (kordamist, seostamist) võõrkeele õppimiseks;
- 7) oskab õpetaja juhendamisel töötada nii paaris kui ka rühmas.

Keeleoscuse hea tase 3. klassi lõpus:

	Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
Vene keel	A1.2	A1.1	A1.2	A 1.1

Osaoscuste õpitulemused esitatakse lisan 1.

2.2.3.2. Õppesisu

1. klass

Teemavaldkonnad:

Mina ja teised. Enesetutvustus, enesekohased küsimused/vastused, kehaosad, ühised tegevused, kaaslaste tutvustus, enesetunne, välimuse kirjeldus.

Perekond . Pereliikmed ja sugulased, pereliikmete tegevusalad.

Kodu ja ümbritsev keskkond. Kodu asukoht, esemed, värvid, ilm, loodusilmingud, loomad.

Igapäevaelu. Õppimine, töö, mängud: Aeg: Nädalapäevad, kuud, aastaajad; vaba aeg, tegevused käskluse järgi, ilm; numbrid 1–20; lihtsad käsklused: palun mine ..., too ..., ava ..., näita ... jne keeleoskust arendavad sõrme- osavus- , ring- ja liikumismängud.

2. klass

Teemavaldkonnad:

Mina ja teised. Enesetutvustus, enesekohased küsimused/vastused, kehaosad, ühised tegevused, riideesemed.

Perekond Pereliikmed, igapäevased tegevused kodus.

Kodu ja ümbritsev keskkond. Kodu asukoht, esemed (õpitud nimisõnade ühildumine omadussõnaga), värvid, ilm, loodusilmingud, loomad, orienteerumine ruumis, igapäevased tegevused.

Igapäevaelu. Õppimine ja töö. Mängud: Aeg: nädalapäevad, kuud, aastaajad, ajaühikud (täistunnid). Arvud 1–100, järgarvud 1–10. Lihtsad väljendid ja käsklused. Vasak/parem. Eitus (On see ...?).

3. klass

Teemavaldkonnad:

Mina ja teised: Enese tutvustus, enesekohased küsimused/vastused (nimi, perekonnanimi, vanus, klass, kool, sugu, rahvus), kehaosad, ühised tegevused, riideesemed.

Perekond: Pereliikmed, lähisugulased, kodu asukoht (linn/asula/küla/tänav), igapäevased tegevused kodus (hommik kodus). Lihtsamad söögid, joogid.

Kodukoht Eesti. Riik, pealinn, rahvus, lipp.

Kodu ja ümbritsev keskkond: Esemed (sookategooria äratundmine, eristamine), õpitud nimi- ja omadussõnale lisandub sobiv tegusõna, värvid, ilm, loodusilmingud, lihtsamad taimed, loomad, inimeste, loomade elupaigad), orienteerumine ruumis.

Igapäevaelu. Õppimine ja töö. Mängud: Aeg. Nädalapäevad, kuud, aastaajad, ajaühikud (täis- ja pooltunnid). Arvud 1–100, Lihtsad käsklused. Orienteerumine ruumis, vasak, parem, lihtsamad eessõnad (B, HA).

Lugemise ja kirjutamise eel- ja algoskused: Kirja- ja trükitähed. Tähestik. Täheaabitsa valmistamine ja kirjapandu lugemine.

2.2.3.3. Õppetegevused

1. klass

Esimese klassi lapse keeleõppimise kõige loomuomasemaks keskkonnaks on mäng koos selle juurde kuuluvate rütmiliste salmikete, laulukestega. Keeleõppe algust saadab tegutsemine, mis köidab sama vanasid lapsi ka keele päritolumaal: sõrmemängud, ringmängud, laulud, liikumismängud, mõistatused, muinasjutud. Rõhk on kuulamisel, võimalikult täpsel kordamisel ja matkimisel, mille käigus omandatakse esmane sõnavara. Õpetaja julgustab õpilasi kasutama õpitud väljendeid, küsimusi, vastuseid ja lühilauseid kontekstis. Õpilased õpivad tähelepaneliku kuulamise abil eristama võõrkeele häälikuid ja omandavad esmase häälduskogemuse. 1. klassis ei pruugi see veel paljude vene keelele omaste susisevate häälikute tõttu väga täpselt õnnestuda. Selleks, et keerulised sõnad kergemini suupäraseks muutuksid, kasutatakse nn. keeleväänajaid. Peamise õpistrateegiana rakendatakse õpitu koos kordamist ja seostamist nii iseenda, ümbritseva kui ka teiste õppeainetega. Õpitav materjal on ühest küljest poeetiline, salmikesi saatva rütmi ja riimi tõttu, teisalt läbi eakohaste muinasjuttude ka proosasugemetega. Suhtluspädevuse arendamiseks on igas tunnis kasutusel ka igapäevakeel – erinevad viisakusväljendid, käsklused, küsimused-vastused, lühidialoogid. Enamik õppematerjali oman-

datakse läbi rütmilise retsiteerimise. Õpikeskkonnaks on klass, koolimaja ja vajadusel ka kooliõu.

2. klass

Nii nagu 1. klassi lapse keeleõppimise kõige loomuomasemaks keskkonnaks on mäng, nii on see jätkuvalt teiseski klassis. Erineva temaatikaga rütmilised lasteluuletused, -laulud, liikumis- ja sõrmemängud ning loomamuinasjutud – kõik see kuulub 2. klassi vene keele tunni. Esimeses klassis õpitu tuletatakse meelde ja laiendatakse teemat uue materjaliga. Sobival hetkel tutvustab õpetaja emakeeles lastele vene tähtsamaid rahvuspühi ja-kombeid. Rõhk on endiselt kuulamisel, võimalikult täpsel kordamisel ja matkimisel, mille käigus täpsustub ja kinnistub nii hääldus kui ka sõnavara. Õpetaja julgustab õpilasi kasutama õpitud väljendeid, küsimusi, vastuseid ja lühilauseid kontekstis. Kuna keeleline korrektsus kujuneb õpilasel pikaajalise töö tulemusena, aga 2. klassis leidub veel hulk lapsi, kes vene keeles individuaalselt esineda ei soovi, on koosretsiteerimisel endiselt oluline roll. Mistahes küsimused, vastused, igapäevased väljendid, laulud ja salmid saavad lastele omaseks nii läbi järjekindla kordamise kui ka neid saatvate rütmiliste liikumiste. Kõik see, mis oli aktuaalne 1. klassis on seda ka 2. klassis. Kuigi põhiõpikeskkonnaks jääb klassiruum, on õuesõppe tundidel nüüd keelearenduse seisukohast ka praktiline väärtus.

3. klass

Kolmanda klassi õppetegevusteski on oluline koht mängulisusel, mille käigus korratakse juba eelmisel kahel aastal õpitud ja laiendatakse olemasolevate teemade teadmisi. Rõhk on kuulamisel ja rääkimisel. Tähelepanu pööratakse võimalikult täpsele hääldusele ja sõnalõppudele. Õpetaja julgustab õpilasi ka individuaalselt kasutama õpitud väljendeid ja lühilauseid kontekstis. Õpilased õpivad tähelepaneliku kuulamise abil eristama ja hääldama keelele omaseid häälikuid ja siduma neid konkreetsete tähemärkidega. Peamise õpistrateegiana kasutatakse varemõpituõpitu kordamist ja seostamist uuega.

Suures osas toimub keeleõpe veel suulises vormis: õpetajat matkides, retsiteerides, lauldes, mängides. Õppetegevused on suunatud kommunikatsioonioskuse arendamisele ning keelekasutuse treenimisele. Keeleoskuse neljast pädevusest: kuulamine, lugemine, rääkimine ja kirjutamine tegeletakse esimeses kooliastmes põhiliselt kuulamise ja rääkimise õppimise ja harjutamisega võõras keeles. Suhtluspädevuse arendamiseks on igas tunnis kasutusel erinevad viisakusväljendid, käsklused, küsimused-vastused, lühikesed dialoogid. Täpne hääldus ja kuulamisoskus saab aluseks hilisemale kirjutamis- ja lugemiseoskusele, neist mõlemaga tehakse 3. klassis algust.

I kooliastme B-võõrkeele õppimise eesmärgiks on äratada huvi uue võõrkeele ja kultuuri vastu. Õpilased kasutavad B-võõrkeele õppimisel samu strateegiaid ning õpioskusi, mis on omandatud A-võõrkeele õppimisel.

Oluline roll on eakohasel kirjandusel suulises vormis: muinasjutud, vene muinasjutud, lastelaulud, lühinäidendid „Naeris“ ja „Tare-tareke“, luuletused, erineva temaatikaga eakohased salmikesed koosretsiteerimiseks. Keeleoskust arendavad osavus-, sõna-, rolli-, ring- ja liikumismängud.

I kooliastmes on keeleõpe tihedalt seotud muusikaõpetuse (laulud), liikumisõpetuse (mängud) ja üldainetega (emakeel, matemaatika). Võõrkeele õppimine on seotud kirjandusega (tuntud lastelaulud ja luuletused, muinasjutud ja legendid). Emakeele ja võõrkeele vahelise lõimumise puhul tuleb toonitada, et teadlik keelstruktuuride ja grammatikareeglite õppimine toimub esmalt emakeeles ja siis võõrkeeles. Ka matemaatika puhul kehtib seesama – enne õpitakse arutama emakeeles, siis kasutatakse samu oskusi võõrkeeles. Sama kehtib ka kellatundmise

kohta. Võõrkeeltundides 1. kooliastmes käsitletavat teemat haakuvad ka loodusõpetusega ja kunstiõpetusega.

Osaoskuste arendamiseks sobivad järgmised metoodilised võtted:

- 1) teatud sõnale või fraasile reageerimine (käetõstmine, kükitamine, püstitõusmine, esemele või pildile osutamine)
- 2) sobitusülesande lahendamine
- 3) kuuldu põhjal pildi täiendamine
- 4) tähelepanelikku kuulamist nõudvate mängude mängimine (värvimängud, numbrimängud, bingo, märksõnale reageerimine)
- 5) laulude ja luuletuste kuulamine, matkimine, kaasaretsiteerimine
- 6) laulude, luuletuste, dialoogide, muinasjutu rollide esitamine
- 7) rääkimine pildi alusel
- 8) ära kirja tegemine

2.2.3.4. Hindamine

Õppimist toetab kujundav hindamine. Õpilane saab tundides tagasisidet sõnalise hinnangu vormis. Vigu käsitletakse normaalse õppeprotsessi osana., nende analüüsimine aitab õpilasel vigu mõista ja järgmisel korral vältida.

I kooliastmes hinnatakse õpilasi eelkõige suulise kommunikatsiooni ja tunnis üles näidatud aktiivsuse põhjal. 1.–3. klassi õpilased saavad jooksvalt tagasisidet tundides, vanematele tutvustatakse õppemeetodeid ja laste edasijõudmist õppeaasta jooksul toimuvatel klassi lastevanemate koosolekutel või arenguevestlustel. Õppeaasta lõpus saab õpilane kirjaliku sõnalise ülevaate läbitud õppesisu kohta koos õpetajapoolse hinnanguga õpilase tunniaktiivsuse omandatud suulise kõneoskuse kohta.

2.2.4. B-võõrkeele õpitulemused, õppesisu, õppetegevused ja hindamine II kooliastmes

2.2.4.1. Õpitulemused

II kooliastme õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust.

6. klassi lõpetaja:

- 1) saab õpitud temaatika piires aru lausetest ja sageli kasutatavatest väljenditest;
- 2) mõistab olulist õpitud temaatika piirides;
- 3) kirjutab lühikesi tekste õpitud temaatika piires;
- 4) tuleb toime teda puudutavates igapäevastes suhtlusolukordades õpitavat keelt emakeelena kõnelejaga;
- 5) teadvustab eakohaselt õpitava maa ja oma maa kultuuri sarnasusi ja erinevusi ning oskab neid arvestada;
- 6) rakendab õpetaja juhendamisel varem omandatud õpioskusi ja -strateegiaid;

7) töötab õpetaja juhendamisel iseseisvalt, paaris ja rühmas;

8) seab endale õpieesmärged ning hindab koostöös kaaslaste ja õpetajaga oma saavutusi.

Keeleoskuse hea tase 6. klassi lõpus:

Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
A2.1	A2.1	A2.1	A2.1

2.2.4.2.Õppesisu

4. klass

Teemavaldkonnad:

Mina ja teised (Enesetutvustus, enesekohased küsimused/vastused (nimi, perekonnanimi, vanus, klass ja klassiruum, sugu, rahvus), kehaosad, välimus, enesetunne, ühised tegevused, riideesemed, klassiruum).

Perekond ja kodu (Pereliikmed, lähisugulased, ametid, kodu asukoht (linn/asula/küla/tänav), igapäevased tegevused (hommik kodus). Lihtsamad söögid, joogid)

Ümbritsev keskkond (Esemad värvid, loomad, taimed, ilm ja ilmastikunähtused)

Kodukoht Eesti (Riik, pealinn, rahvused)

Igapäevaelu. Õppimine ja töö. Mängud (Aeg. Nädalapäevad, kuud, aastaajad, ajaühikud (täis- ja pooltunnid). Arvud 1–100 (kirjas), järgarvud 1–30 (kuupäevadena)).

Õigekeelsus:

Nimisõna ainsus ja mitmus; nimisõna ja omadussõna ühildumine – soo kategooriast lähtuvad erinevad vormid; tegusõna pööramine olevikus ja minevikus; nais- ja meessoost isikuliste asesõnade kasutamine; lihtsamad eessõnad: *в, на*; enamkasutatavad asesõnad. sookategooria äratundmine, eristamine.

5. klass

Teemavaldkonnad:

Mina ja teised. (Enese ja kaaslaste tutvustus; enesetunne, tervis, välimuse kirjeldus, ühised tegevused, vene nimede eripära, viisakas käitumine.)

Perekond ja kodu. (Pereliikmed, lähisugulased, ametid, kodu kirjeldus, söögikorrad)

Ümbritsev keskkond.

Kodukoht Eesti. (Linn ja maa, aastaajad ja ilm, Eesti loodus, käitumine looduses, aastapäevad)

Igapäevaelu. Õppimine, tegevused kodus ja koolis, vaba aeg ja mängud. (õppeained, päevaplaan. lemmiktegevused ja eelistused)

Riigid ja nende kultuur. (aastaringi pühad Eesti- ja Venemaal, vene nimed, rahvakombed)

Õigekeelsus

Nimi- ja omadussõnade ainsuse ja mitmuse eristamine (naissoost, meessoost, kesksõst sõnad); nimi- ja omadussõna ühildumine; nimisõna käänamine rütmiliste ridadena. ainsuse kolme enamesineva käände teadvustamine; tegusõna pööramise kordamine ja laiendamine; abitegusõna “olema” kasutamine lauses: mineviku (ma olin) ja tuleviku (ma hakkam) vormis; olevikuvormi eripära; omadussõna võrdlusastmed; eessõnade laiendatud kasutamine;

6. klass

Teemavaldkonnad:

Mina ja teised. Enese ja kaaslaste tutvustus; enesetunne, välimuse kirjeldus, ühised tegevused, koduloomad.

Kodu ja lähikümbus. Pereliikmed ja sugulased, pereliikmete tegevusalad; kodu asukoht.

Kodukoht Eesti. Riik, pealinn, rahvused; aastaajad ja ilm.

Igapäevaelu. Õppimine ja töö. Minu päev. Vaheaeg. Tervis. Lihtsamad tegevused kodus ja koolis ning nendega seonduvad esemed. Vaba aeg. Lemmiktegevused ja eelistused.

Õigekeelsus:

Nimisõna käänamine ainsuses; nimisõna ja omadussõna käänamine; ebareeglipärased verbid / häälikumuutused sõnatüves; tegusõna: enesekohased tegusõnad; refleksiivsed verbid; adverbid; järgarvsõna

2.2.4.3. Õppetegevused

4.klass

I kooliastmes alustatud alateemad jätkuvad osaoskuste arendamise toel. Laieneb küll sõnavara, kuid kuna laste eneseteadvus selles vanuses küpseb, peab ka varasematel aastatel ühiselt õpitu individualiseeruma ehk siis muutuma isiklikuks teadmiseks. Mällu kogutu saab nüüd esmaste kirjajarjutuste näol ainevihikus teadvustatud, individuaalselt kirja pandud ja tekstide teemast lähtuvalt kujundatud. Endiselt tähtsal kohal on kuulamis- ja rääkimisoskuse arendamine, millele lisanduvad nüüd ka lugemis- ja kirjutamisoskuse kujundamine. Harjutused nn. keeleväanajate e. "skorogovorkadega" on nii kuulamise kui ka kõneaparaadi koolitamise kindlaks osaks tunnis. Enamus 4. klassi kirjutamisainest põhineb esimeses kooliastmes selgeksõpitud materjalil. Suuliselt omandatud materjal omandab vaste kirja pildis ja seetõttu on lapsel seda üsna lihtne lugeda. Lugemise käigus selginevad väiksemadki ebatäpsused varem omandatud suulisest kõnest. trükitähtede kinnistamiseks võib seotud kirjas tekste omakorda trükitähtedega uuesti ümber kirjutada, mis on heaks harjutamismaterjaliks nii õigekirjale kui ka üleminekule trükitud tekstide lugemisele. Esimesed etteütlused on lühikesed, põhinedes juba läbivõetud luuletustel ja tekstidel. Läbi kirjajarjutuste ja nende lugemise pööratakse tähelepantu põhilistele lausekonstruktsioonidele, nimi- ja tegusõnade muutevormidele. Näidislauseid suunatakse lapsi otsima juba tuttavast, läbi võetud materjalist. Tunni olulise sisu moodustavad järgmised tekstilugemise, analüüsi ja -loome võtted: laulude õppimine ja luuletuste retsiteerimine, lihtsate dialoogide päheõppimine ja esitamine, eelnevatel aastatel õpitud laulusõnade, luuletuste ja jutukeste ainevihikusse kirjutamine; tekstipõhiste küsimustele vastamine, sõna- ja lauselooma mängud tunni alguse- ja lõpusalmid; rütmilised lasteluuletused ja laulumängud; omakirjutatud tekstide lugemine; böliinadest katkendite kuulamine, mille sisu võib jutustada emakeeles; eakohase tundmatu lühiteksti lugemine; ükskeelsete sõnapesade koostamine. Tunnis on endiselt olulisel kohal keeleoskust arendavad osavus-, sõna-, rolli-, ring- ja liikumismängud.

Kirjutamisoskuse arendamine toimub läbi järgmiste oskuste õppimise: kirja- ja trükitähtede, ning tähestiku kordamine; eelnevalt õpitu kirja panek nii kirja- kui trükitähtedega, lühietteütuste kirjutamine tuntud materjali põhjal.

5.klass

1.–4. klassini õpitut kinnistatakse ja laiendatakse. Tunnialustussalm, aastaajale vastav luuletus või venekeelne laul aitavad süüvida keele meeles. Esiplaanil on kuulamis- ja rääkimisoskuse arendamine ning õigete hääldusharjumuste kujundamine. Harjutused nn. keeleväänajate e. “skorogovorkadega“ on nii kuulamise kui ka kõneaparaadi koolitamise seisukohalt endiselt vajalikud. Hääldusharjutusi saab samas siduda ka õigekirjaharjutustega. Suulise ja kirjaliku kõne erinevus saab lastele peagi selgemaks läbi ära kirja tahvlilt, mis on ka hea enesekontrolli harjutus. Õpetaja julgustab õpilasi kasutama õpitud väljendeid ja lühilauseid kontekstis, rakendades aktiivõppemeetodeid ja mängulisust. Keele õppimiseks ja arendamiseks 5. klassis saab kasutada koosretsiteerimist, aga ka õpitud luuletuste individuaalset esitamist, harjutatakse dialoogvormis vestlemist, loetakse tekste kooris ja individuaalselt. Sõnavara kinnistamise ja õige sõnajärje harjutamiseks sobivad silbi- ja sõnamängud (individuaalselt, paaris- või gruppitööna). 5. klassis jätkatakse eelmisel õppeaastal alustatud lugemis- ja kirjutamisharjutustega, selgeks õpitakse järgmised tekstid: lastelaulud, luuletused, dialoogid, hääldusharjutused, keeleväänajad, instseneeringud. Olulisel kohal on temaatiliste lühitekstide (igapäevaelust, ümbrusest, tegevustest) lugemine ja loetud tekstide põhjal küsimustele vastamine. Kõikehõlmav tekstitöö, lugemine, esmane arusaam eakohasest tekstist, teksti täpne tõlkimine, loetu alusel küsimustele vastamine, töö sõnavaraga ja lõpuks kas teksti abiga või abita etteantud küsimustele kirjalik vastamine on 5. klassis omal kohal.

Õppetegevuste hulka kuuluvad keeleoskust arendavad sõna- ja rollimängud, küllakutse ja õn- nitluse kirjutamine.

6.klass

6. klassis on üha olulisem on äratada huvi uue keele ja kultuuri vastu. Esiplaanil on kuulamis- ja rääkimisoskuse arendamine ning õigete hääldusharjumuste kujundamine. Õpetaja julgustab õpilasi kasutama õpitud väljendeid ja lühilauseid kontekstis, rakendades aktiivõppemeetodeid ning mängulisust. Lugemisoskust arendatakse lihtsate tekstidega ning kirjutamisoskust muld kirjutamisega. Õpilased kasutavad A-võõrkeele õppimisel omandatud õpioskusi ja -strateegiaid.

Selles klassis jätkatakse juba varasemates klassides loetletud tegevustega, õpitavate tekstide hulka lisanduvad anekdoodid, lühijutud, draamastseenid või näidend, tekstikatked Venemaa varasema ajaloo seotud jutustustest. Tunnis toimuvate õppetegevuste hulka kuuluvad lugemiku või mõne eakohase raamatu lugemine, loetud teksti põhjal küsimuste moodustamine ja nendele vastamine; kokkuvõtte tegemine tekstist, lihtsad ümberjutustused; kirjalikud loovtööd sh kirja kirjutamine, ümbruse kirjeldused, päevikusissekanne; ankeedi täitmine; pildi kirjeldamine.

II kooliastmes on keeleõpe tihedalt seotud muusikaõpetuse (laulud) ja liikumisõpetusega (mängud IV ja V kl.). Vene keele õppes kasutatavad materjalid täiendavad teadmisi, mida õpilane omandab põhiainetes (emakeel, matemaatika). Sel moel saab õpilane enda kasutusse omandatud sõnavara piires keelelised vahendid erinevate valdkondadega seonduvate teemade käsitlemiseks. Emakeeles omandatud teadmisi rakendatakse võõrkeeleõppes – arendatakse kirjalikku ja suulist eneseväljendusoskust, luuakse õpitud luuletuste baasil lühitekste ning õpitakse neist aru saama. Keeleõpetuses jälgitakse endiselt emakeeles toimuvat, võrreldakse erinevaid kõneviise ning tegumoodi emakeeles ja võõrkeeles. Võõrkeele õppimine on seotud kirjandusega (tuntud lastelaulud ja luuletused, muinasjutud ja legendid). Matemaatika pädevu-

se arengut toetab arvude, tundmine ja lihtne 100 piires peastarvutamine. Vormijoonistamises joonistatakse kõrvuti eesti rahvuslike muustritega ka vene rahvuslikke mustreid (IV, K1). Muusikatundides käsitletakse vene lastelaule. Võõrkeele vestlusteemad ja sõnavara hõlmavad pisuteliselt taime- ja loomaõpetuses ning geograafiatundides käsitletut.

2.2.4.4. Hindamine

II kooliastmes hinnatakse kõiki osaoskusi nii eraldi kui ka lõimitult. Õppimist toetab kujundav hindamine. Õpilane saab tundides tagasisidet sõnalise hinnangu ja kirjalike tööde korral kirjaliku hinnangu vormis. Vigu käsitletakse normaalse õppeprotsessi osana., nende analüüsimine aitab õpilasel vigu mõista ja järgmisel korral vältida. 4. klassi õpilased ja nende vanemad saavad tagasidet õppeaasta jooksul toimuvatel klassikoosolekutel, lisaks sellele võib lapsevanem avaldada soovi individuaalseks arenguestluseks. Õppeaasta lõpus saab õpilane kirjaliku sõnalise ülevaate läbitud arengu ning osaoskuste hetkeseisu kohta. 5.-6. klassi õpilased ja lapsevanemad saavad lisaks suulisele tagasisidele kord poolaastas kirjaliku sõnalise tunnistuse, milles antakse ülevaade tunniaktiivsuse, õppevahendite korrashoiu, koduste tööde tegemise, kontrolltööde ning suuliste vastamiste ja üldise keeletaseme kohta.

2.2.5. B-võõrkeele õpitulemused, õppesisu, õppetegevus ja hindamine III kooliastmes

2.2.5.1. Õpitulemused III kooliastme lõpuks

III kooliastme õpitulemused kajastavad õpilase head saavutust.

Põhikooli lõpetaja:

- 1) mõistab endale tuttavalt teemal kõike olulist;
- 2) oskab kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja eesmärke ning lühidalt põhjendada ja selgitada oma seisukohti ning plaane;
- 3) oskab koostada lihtsat teksti tuttavalt teemal;
- 4) saab õpitavat keelt emakeelena kõnelevate inimestega igapäevases suhtlemises enamasti hakkama, tuginedes õpitava keele maa kultuuritavadele;
- 5) tunneb huvi õpitavat keelt kõnelevate maade kultuurielu vastu, loeb võõrkeelsest eakohast kirjandust, vaatab filme ja telesaateid ning kuulab raadiosaateid;
- 6) kasutab võõrkeelseid teatmeallikaid (nt tõlkesõnaraamatut, Internetti) vajaliku info otsimiseks ka teistes valdkondades ja õppeainetes;
- 7) töötab iseseisvalt, paaris ja rühmas;

8) hindab õpetaja abiga oma tugevaid ja nõrku külgi seatud eesmärkide järgi ning kohandab oma õpistrateegiaid.

Keeleoskuse hea tase põhikooli lõpus:

Kuulamine	Lugemine	Rääkimine	Kirjutamine
B1.1	B1.1	B1.1	B1.1

Hindamine

III kooliastmes hinnatakse kõiki osaoskusi nii eraldi kui ka integreeritult. Tagasisidet ei saada üksnes õpetajalt, vaid õpitakse positiivses võtmes analüüsima ning kritiseerima iseennast ja kaasõpilasi. 7.-8. klassi õpilased ja lapsevanemad saavad suulise ülevaate õppesisust ning toimunud arengust õppeaasta jooksul toimuvatel klassikoosolekutel. Lisaks sellele toimuvad individuaalsed arenguvestlused. Kord poolaastas kirjutab õpetaja õpilase individuaalse arengu kohta kirjeldava sõnalise tunnistuse. 9. klassi õpilased ja lapsevanemad saavad kord poolaastas sõnalisele kirjeldusele juurde ka vastava numbrilise hinde 5-palli süsteemis.

2.2.5.2. Õppesisu

7. klass

Teemavaldkonnad:

Mina ja teised. Enese kirjeldamine. Sõbra kirjeldamine. Huvid ja võimed, iseloom; tervis.

Kodu ja lähiümbrus. Kodu ja koduümbrus, koduloomad, Tartu linna tuntumad vaatamisväärsused; igapäevased kodused tööd ja tegemised, perekondlikud sündmused ja tähtpäevad.

Kodukoht Eesti. Eesti asukoht ja sümboolika, vaatamisväärsused; elu linnas ja maal; ilmasti-kunähtused.

Riigid ja nende kultuur. Venemaa sümboolika, tähtpäevad ja kombed.

Igapäevaelu. Koolitee; koolielu; tee küsimine ja juhatamine. Liiklus, vaba aja veetmine, elukeskkond, elukutsed.

Õigekeelsus.

Nimi- ja omadussõna käänamine ainsuses ja mitmuses; aspektid (minevik, tulevik, tegevusnimi, käsk); tingiv kõneviis; liikumisverbid; ebareeglipärased verbid; Можно, надо, нельзя ja tegevusnimi; isikuliste asesõnade käänamine.

8. klass

Teemavaldkonnad:

Mina ja teised. (huvid, võimed, iseloom; tervis; suhted sõpradega ja lähikondsetega; enese kirjeldamine., sõbra kirjeldamine.)

Kodu ja lähiümbrus. Kodu ja koduümbrus, koduloomad, Tartu linna tuntumad vaatamisväärsused; vaatamisväärsused (ekskursioon Tartu kesklinnas vene giidiga); igapäevased kodused tööd ja tegemised, perekondlikud sündmused ja tähtpäevad.

Kodukoht Eesti. Eesti asukoht ja sümboolika, vaatamisväärsused; elu linnas ja maal; ilmasti-kunähtused, tähtpäevad ja kultuuritavad; Eestimaa keskkond ja loodus

Riigid ja nende kultuur. Venemaa sümboolika, traditsioonid, tähtpäevad ja kombed Maailma riigid ja rahvused

Igapäevaelu. Koolitee; koolielu; tee küsimine ja juhatamine. Liiklus, vaba aja veetmine, elukeskkond, elukutsed; eakohased aktuaalsed ühiskondlikud teemad; viisakus ja kombed.

Õigekeelsus:

Käänamise ja pööramise kordamine; arvsõnade käänamine (enamkasutatavad käänded; järgarvude ühildumine nimisõnadega soos, käändes ja arvus); sissejuhatus sõnamoodustusse: prefiks, sufiks, adjektiiv lühivorm; umbisikuline tegumood; põhiarvude käänamine; tegusõna rektsioon.

9. klass

Teemavaldkonnad:

Mina ja teised. Huvid ja võimed, iseloom; tervis; suhted sõpradega ja lähikondsetega.

Kodu ja lähiümbrus. Perekondlikud sündmused ja tähtpäevad.

Kodukoht Eesti. Eesti asukoht ja sümboolika, riigikord, tähtpäevad ja kultuuritavad, vaatamisväärsused; elu linnas ja maal; ilmastikunähtused, loodus ja käitumine looduses, looduskaitse.

Riigid ja nende kultuur. Venemaa tähtpäevad ja kombed; mõned tuntumad sündmused ja saavutused ning nendega seotud nimed ajaloo- ja kultuurivaldkonnast; Eesti naaberriikide ja tuntumate maailmariikide nimed, rahvad ja keeled.

Igapäevaelu. Õppimine ja töö. Tee küsimine ja juhatamine; hügieeni- ja toitumisharjumused ning tervislik eluviis, suhtlemine teeninduses ja arsti juures; ametid ja kutsevalik.

Vaba aeg. Huvid, erinevad vaba aja veetmise viisid; meediavahendid; reklaam; kultuuriline mitmekesisus.

Õigekeelsus:

eessõnad koos nimisõna käändelise vormiga; lausete kirjavahemärgistamine; määrsõna: koha, aja- ja viisimäärsõnad; määrsõnade võrdlusastmed; sidesõna: üldkasutatavad sidesõnad liht- ja liitlauses; omadussõna lühivorm (mees-, nais-, kesksugu; mitmus); näitavad asesõnad; eitavad ja küsivad asesõnad.

2.2.5.3. Õppetegevused

7.klass

III kooliastme alguses suureneb suulise keelekasutuse kõrval järkjärgult kirjaliku ja iseseisva töö osakaal. Terviktekstide lugemisel ning nendest arusaamiseks kasutavad õpilased erinevaid sõnaraamatuid ja teisi allikmaterjale. Loetu ja kuuldu põhjal koostatakse erinevaid loovtekste nii kirjalikult kui ka suuliseks ettekandmiseks. Õppesisu edasiandmiseks lisandub tunnitegevustesse vähehaaval ka info- ja kommunikatsioonitehnoloogiliste vahendite kasutamine (CD-mängija, videoprojektor, arvuti jne). Tundides rakendatakse endiselt ka erinevaid aktiivõppe meetodeid (sh rühma- ja paaristöö), kus õpilased täiendavad üksteise teadmisi ja oskusi, kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid. Jätkuvalt täiendatakse sõnavara ja tehakse sõnadeid, kuhu lisanduvad ka sünonüümid, antonüümid ja samas keeles sõnaseletused, idiomaatilised väljendid. Häälendamist harjutatakse pikemate ja keerulisemate hääldamisharjutustega, luuletuste ja tekstide lugemisega. Töös tekstiga pööratakse tähelepanu järgmistele õppetegevustele: luuletuste õppimine, luuletuste ühis- ja individuaalne esitus; lugemiku või raamatu lugemine terviktekstina; draamastseenide või täispika näidendi õppimine ja esitamine; tekstide Venemaa ajaloo ja kirjanduse suurkujudest ja geograafiast; loetud teksti põhjal küsimuste moodustamine ja nendele vastamine; ümberjutustused; etteütled.

Vene keele tundide õppesisu on tihedalt seotud ajaloo ning geograafia ainetundides õpitavaga (nt maadeavastused, biograafiad jne). Keeleõpetuses jälgitakse endiselt emakeeles toimuvat, võrreldakse erinevaid kõneviise ning tegumode emakeeles ja võõrkeeles. Ka tekstiloome

harjutamine põhineb emakeele ja kirjanduse tundides õpitul. Tunni rütmilise osa materjali valikul toimub koostöö muusikaõpetajaga.

8.klass

Vestluse kõrval leiavad tundides oma koha suulised ettekanded ja ümberjutustused loetud ning kuulnud tekstide põhjal. Õpitakse koostama lühirefereate. Õpilase aktiivsus tundides nii esineja kui tagasiside andjana on suurenenud. Terviktekstide lugemisel ning nendest arusaamiseks kasutavad õpilased erinevaid sõnaraamatuid ja teisi allikmaterjale. Õppesisu edasiandmiseks kasutatakse tunnitegevustes info- ja kommunikatsioonitehnoloogilisi vahendeid (CDmängija, videoprojektor, arvuti jne). Tundides rakendatakse endiselt ka erinevaid aktiivõppe meetodeid (sh rühma- ja paaristöö), kus õpilased täiendavad üksteise teadmisi ja oskusi, kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid. Jätkuvalt täiendatakse sõnavara ja tehakse sõnadetöid, mis sisaldavad ka sünonüüme, antonüüme ja samas keeles sõnaseletusi, idiomaatilisi väljendeid. Häädämist harjutatakse pikemate ja keerulisemaid sõnu sisaldavate скороговорки, luuletuste ja tekstide lugemisega. Tekstiga töötamisel on ette nähtud järgmised õppetegevused: lugemiku või raamatu lugemine; laulude, pikemate luuletuste või ballaadide õppimine, ühine retsiteerimine; draamastseenide või kuuldemängu etendamine; biograafia lugemine; pikemate kahekõnede koostamine ja esitamine; ümberjutustuste koostamine..

Vene keele tundide õppesisu on endiselt tihedalt seotud ajaloo ning geograafia ainetundides õpitavaga (järved). Keeleõpetuses jälgitakse endiselt emakeeles toimuvat, võrreldakse erinevaid lauseõpetuse elemente ning stiile. Ka tekstiloomes harjutused põhinevad emakeele ja kirjanduse tundides õpitul. Tunni rütmilise osa materjali valikul toimub koostöö muusikaõpetajaga.

9.klass

9. klassis jätkub B-võõrkeele õpe eelpool loetletud õppetegevuste baasil. Lugemistekstid pärinevad klassikalisest kirjandusest ja kaasaegsest kirjandusest, käsitletakse on biograafiaid laule (ka rahvalaule), luuletusi; tekstiloomes on kavas ümberjutustused, kokkuvõtted, loovtekstid; isikliku kirja ja erinevat tüüpi teadete kirjutamine; enda ja sõprade mitmekülgne iseloomustus. Lisaks sellele on õppetegevusteks tekstide kuulamine ja selle põhjal harjutuste tegemine; rollimängud ja rühmatööd; ettekanded; (lühi)refereaadid; töö sõnaraamatuga.

Vene keele tundides kuulatakse laule, tõlgitakse sõnu, kasutatakse laulutekste erinevat liiki ülesannetes (muusikaõpetus), räägitakse Venemaa kirjanike ja luuletajate elulugudest ja loominguist (kirjandus, ajalugu), Venemaa tähtpäevadest, kommetest ja sümbolitest (ajalugu), ühiskonnast, kultuurist ja valitsemisest (ühiskonnaõpetus) ning geograafilisest asendist, taimestikust, loomastikust (geograafia). Lisaks tehakse ka rollimänge (draamaõpetus).

2.2.5.4 Hindamine

III kooliastmes hinnatakse kõiki osaoskusi nii eraldi kui ka integreeritult. Tagasisidet ei saada üksnes õpetajalt, vaid õpitakse positiivses võtmes analüüsima ning kritiseerima iseennast ja kaasõpilasi. 7.-8. klassi õpilased ja lapsevanemad saavad suulise ülevaate õppesistust ning toimunud arengust õppeaasta jooksul toimuvatel klassikoosolekutel. Lisaks sellele toimuvad

individuaalsed arenguestlused. Kord poolaastas kirjutab õpetaja õpilase individuaalse arengu kohta kirjeldava sõnalise tunnistuse. 9. klassi õpilased ja lapsevanemad saavad kord poolaastas sõnalisele kirjeldusele juurde ka vastava numbrilise hinde 5-palli süsteemis.

Keeleoskustasemed (Euroopa Keeleoskustasemete raamdokumendi põhjal)

	KUULAMINE	LUGEMINE	RÄÄKIMINE	KIRJUTAMINE	GRAMMATIKA KORREKTSUS
A1.1	<p>Tunneb III kooliastmes hinnatakse kõiki osaoskusi nii eraldi kui ka integreeritult. Tagasisidet ei saada üksnes õpetajalt, vaid õpitakse positiivses võtmes analüüsima iseennast ja kaasõpilasi. 7.-8. klassi õpilased ja lapsevanemad saavad suulise ülevaate õppesüstist ning toimunud arengust õppeaasta jooksul toimuvatel klassikoosolekutel. Lisaks sellele toimuvad individuaalsed arenguestlused. Kord poolaastas kirjutab õpetaja õpilase individuaalse arengu kohta kirjeldava sõnalise tunnistuse. 9. klassi õpilased ja lapsevanemad saavad kord poolaastas sõnalisele kirjeldusele juurde ka vastava numbrilise</p>	<p>Tunneb õpitava keele tähemärke. Tunneb tekstis ära tuttavad nimed, sõnad (sh rahvusvaheliselt kasutatavad) ja fraasid. Loeb sõnu, fraase ja lauseid õpitud sõnavara ulatuses; arusaamist võib toetada pildimaterjal.</p>	<p>Oskab vastata väga lihtsatele küsimustele ning esitada samalaadseid küsimusi õpitud sõnavara ja lausemallide piires. Vajab vestluskaaslane abi, võib toetuda emakeelele ja žestidele.</p>	<p>Tunneb õpitava keele kirjatähti, valdab kirjatehnikat, oskab õpitud fraase ja lauseid ümber kirjutada (ärakiri). Oskab kirjutada isikuandmeid (nt vihikupeale). Koostab lühikesi lauseid õpitud mallide alusel.</p>	<p>Kasutab üksikuid äraõpitatud tarindeid ja lausemalle, kuid neiski tuleb ette vigu.</p>

	<p>hinde 5-palli süsteemis. väga aeglaselt ja selges sidususes kõnes ära õpitud sõnad ja fraasid, arusaamist toetab pildimaterjal. Reageerib pöördumistele adekvaatselt (nt tervitused, tööjuhised). Tunneb rahvusvaheliselt kasutatavaid lähedase hääldusega sõnu (nt hamburger, film, takso, kohv).</p>				
A1.2	<p>Saab aru selgelt hääldatud fraasidest, lausetest ja tuttava situatsiooniga seotud lühikestest dialoogidest.</p> <p>Mõistab selgelt ja aeglaselt antud juhiseid ning pöördumisi.</p> <p>Vajab kordamist, osutamist, piltlikustamist vms.</p>	<p>Loeb lühikesi lihtsaid tekste (nt ürituste kavad, postkaardid, meilid, kuulutused, sildid, teeviidad, lühiankeedid, -küsimustikud, -teated, -sõnumid) ja leiab neist vajaliku faktiinfo. Saab aru lihtsatest kirjalikest tööjuhistest. Lugemise tempo on väga aeglane, teksti mõistmiseks võib vaja minna korduvat lugemist. Tekstist arusaamiseks oskab kasutada õpiku sõnastikku.</p>	<p>Oskab lühidalt tutvustada iseennast ja oma ümbrust. Saab hakkama õpitud sõnavara ja lausemallide piires lihtsate dialoogidega; vajab vestluskaaslase abi. Hääldusvead võivad põhjustada arusaamatusi. Kõnes esineb kordusi, katkestusi ja pause.</p>	<p>Oskab lühidalt kirjutada iseendast ja teisest inimesest. Oskab täita lihtsat küsimustikku. Tunneb õpitud sõnavara õigekirja. Kasutab lause alguses suurtähte ja lause lõpus õiget kirjavahemärki.</p>	
	KUULAMINE	LUGEMINE	RÄÄKIMINE	KIRJUTAMINE	GRAMMATIKA KORREKTSUS
A2.1	<p>Mõistab lihtsaid vestlusi ning lühikeste jutustuste, teadete ja sõnumite</p>	<p>Loeb üldkasutatava sõnavaraga lühikesi tavatekste (nt isiklikud kirjad,</p>	<p>Oskab lühidalt kirjeldada lähiumbrust, igapäevaseid toiminguid ja</p>	<p>Koostab õpitud sõnavara piires lähiumbruse ja inimeste kirjeldusi.</p>	<p>Kasutab küll õigesti mõningaid lihtsaid tarindeid, kuid teeb sageli vigu</p>

	sisu, kui need on talle tuttavatel teemal, seotud igapäevaste tegevustega ning esitatud aeglaselt ja selgelt. Vajab kordamist ja selget hääldust.	kuulutused, uudised, juhised, kasutusjuhendid); leiab tekstis sisalduvat infot ja saab aru teksti mõttest. Lugesemise tempo on aeglane. Tekstist arusaamiseks oskab kasutada koolisõnastikku.	inimesi. Kasutab põhisõnavara ja käibefraase, lihtsamaid grammatilisi konstruktsioone ning lausemalle. Suudab alustada ja lõpetada lühivestlust, kuid ei suuda seda juhtida. Kõne on takerduv, esineb hääldusvigu.	Kirjutab lihtsaid teateid igapäevaeluga seotud tegevustest (nt postkaart, kutse); koostab lühisõnumeid. Oskab kasutada sidesõnu <i>ja, ning</i> jt. Oskab näidise järgi koostada lühikesi tekste, abivahendina kasutab õpikut või sõnastikku.	grammatika põhivaras (nt ajab segi ajavormid või ek-sib aluse ja öeldise ühildumisel); siiski on enamasti selge, mida ta väljendada tahab.
A2.2	Suudab jälgida enda jaoks tuttava valdkonna mõttevahetust ning eristada olulist infot. Saab aru olmesfääris kuulnud üldkeelse suhtluse sisust (nt poes, bussis, hotellis, piletilevis). Vajab sageli kuuldu täpsustamist.	Loeb lihtsaid tava-tekste (nt reklaamid, menüüd, ajakavad, ohuhoiatused) tuttavatel teemadel ja saab aru neis sisalduvast infost. Suudab mõnikord aimata sõnade tähendust konteksti toel.	Oskab rääkida oma huvidest ja tegevustest. Tuleb toime olmesfääris suhtlemisega. Oskab väljendada oma suhtumist ja eelistusi. Suudab alustada, jätkata ja lõpetada vestlust tuttavatel teemal, kuid võib vajada abi. Kasutab õpitud põhisõnavara ja lausemalle valdavalt õigesti; spon-taanses kõnes on vigu. Kõne on arusaadav, kuigi esineb hääldusvigu ja sõnade otsimist.	Oskab kirjutada lühikesi kirjeldavat laadi jutukesi oma kogemustest ja ümbritsevast. Koostab lihtsaid isiklike kirju. Oskab kasutada sidesõnu <i>aga, sest, et</i> jt. Rakendab õpitud õigekirja-reegleid (nt algustähe ortograafia, kirjavahemärgid).	
	KUULAMINE	LUGEMINE	RÄÄKIMINE	KIRJUTAMINE	GRAMMATIKA KORREKTSUS
B1.1	Saab aru vahetus suhtlussituatsioonis kuuldu, kui vestlus on tuttavatel iga-	Loeb ja mõistab mõneleheküljelisi lihtsa sõnastusega faktipõhiseid teks-	Oskab lihtsate seostatud lausetega rääkida oma kogemustest ja kavat-	Oskab kirjutada õpitud teemadel lühikesi jutustavat laadi tekste, milles	Oskab üsna õigesti kasutada tüüpkeelendeid ja moodustumalle. Kasutab

	päeaeluga seotud teemal. Mõistab tele- ja raadio-saadete ning filmide sisu, kui teema on tuttav ja pakub huvi ning pilt toetab heliteksti. Saab aru loomuliku tempoga kõnest, kui hääldus on selge ja tuttav.	te (nt kirjad, veebiväljaanded, infovoldikud, kasutusjuhendid). Mõistab jutustavat laadi teksti põhiideed ning suudab jälgida sündmuste arengut. Suudab leida vajalikku infot teatmeteostest ja internetist. Oskab kasutada kakskeelseid tõlkesõnastikke.	sustest. Suudab lühidalt põhjendada oma seisukohti. On võimeline ühinema vestlusega ja avaldama arvamust, kui kõneaine on tuttav. Kasutab õpitud väljendeid ja lausemalle õigesti, spontaanses kõnes esineb vigu. Hääldus on selge ja kõneladus, kuid suhtlust võib häirida ebaõige intonatsioon.	väljendab oma tundeid, mõtteid ja arvamusi (nt isiklik kiri, e-kiri, blogi). Koostab erinevaid tarbetekste (nt teadaanne, kuulutus). Suhtleb on-line vestluses (nt MSN). Oskab kasutada piiratud hulgal teksti sidumise võtteid (sidesõnad, asesõnaline kordus).	tuttavas olukorras grammatiliselt üsna õiget keelt, ehkki on märgata emakeele mõju. Tuleb ette vigu, kuid need ei takista mõistmist.
B1.2	Saab kuuldust aru, taipab nii peamist sõnumit kui ka üksikasju, kui räägitakse üldlevinud teemadel (nt uudistes, spordireportaažides, intervjuudes, ettekannetes, loengutes) ning kõne on selge ja üldkeelne.	Loeb ja mõistab mõneleheküljelisi selge arutluskäiguga tekste erinevatel teemadel (nt noortele mõeldud meediatekstid, mugandatud ilukirjandustekstid). Suudab leida vajalikku infot pike-mast arutlevat laadi tekstist. Kogub temakohast infot mitmest tekstist. Kasutab erinevaid lugemisstrateegiaid (nt üldlugemine, valiklugemine). Tekstides esitatud detailid ja nüansid võivad jääda selgusetuks.	Oskab edasi anda raamatu, filmi, etenduse jms sisu ning kirjeldada oma muljeid. Tuleb enamasti toime vähem tüüpilistes suhtlusolukordades. Kasutab põhisõnavara ja sagedamini esinevaid väljendeid õigesti; keerukamate lausestruktuuride kasutamisel tuleb ette vigu. Väljendab ennast üsna vabalt, vajaduse korral küsib abi. Hääldus on selge, intonatsiooni- ja rõhuvead ei häiri suhtlust.	Oskab koostada eri allikatest pärineva info põhjal kokkuvõtte (nt lühiülevaade sündmustest, isikutest). Oskab kirjeldada tegelikku või kujuteldavat sündmust. Oskab isiklikus kirjas vahendada kogemusi, tundeid ja sündmusi. Oskab kirjutada õpitud teemal oma arvamust väljendava lühikirjandi. Oma mõtete või arvamuste esitamisel võib olla keelelisi ebatäpsusi, mis ei takista kirjutatu mõistmist.	
	KUULAMINE	LUGEMINE	RÄÄKIMINE	KIRJUTAMINE	GRAMMATIKA KORREKTSUS
B2.1	Saab aru nii elavast suulisest kõnest kui ka helisalvestistest konkreetsetel ja	Loeb ja mõistab mitmeleheküljelisi tekste (nt artiklid, ülevaated,	Esitab selgeid üksikasjalikke kirjeldusi üldhuvitavatel teemadel.	Kirjutab seotud tekste konkreetsetel ja üldisematel teemadel (nt seletus-	Valdab grammatikat küllaltki hästi. Ei tee vääritimõistmist põhjustavaid vigu.

	abstraktsetel teemadel, kui kuuldu on üldkeelne ja suhtlejad on rohkem kui kaks. Saab aru loomuliku tempoga kõnest.	juhendid, teatme- ja ilukirjandus), mis sisaldavad faktiinfot, arvamusi ja hoiakuid. Loeb ladiusalt, lugemissõnavara on ulatuslik, kuid raskusi võib olla idioomide mõistmisega. Oskab kasutada ükskeelset seletavat sõnaraamatut.	Oskab põhjendada ja kaitsta oma seisukohti. Oskab osaleda arutelus ja kõnevooru üle võtta. Kasutab mitmekeelset sõnavara ja väljendeid. Kasutab keerukamaid lausestruktuure, kuid neis võib esineda vigu. Kõne tempo on ka pikemate kõnelõikude puhul üsna ühtlane, sõna- ja vormivalikuga seotud pause on vähe ning need ei sega suhtlust. Intonatsioon on enamasti loomulik.	kiri, uudis, kommentaar). Põhjustab oma seisukohti ja eesmärgi. Oskab kirjutada kirju, mis on seotud õpingute või tööga. Eristab isikliku ja ametliku kirja stiili. Oskab korduste vältimiseks väljendust varieerida (nt sünonüümid). Võib esineda ebatäpsusi lausestuses, eriti kui teema on võõras, kuid need ei sega kirjutatu mõistmist.	Aeg-ajalt ettetulevaid vääratusi, juhuslikke vigu ning lauseehituse lapsusi suudab enamasti ise parandada.
B2.2	Suudab jälgida abstraktset teemakäsitlust (nt vestlus, loeng, ettekannep) ja saab aru keeruka sisuga mõttevahetusest (nt väitlus), milles kõnelejad väljendavad erinevaid seisukohti. Mõistmist võivad takistada tugev taustamüra, keelenaljad, idioomid ja keerukad tarindid.	Suudab lugeda pikki ja keerukaid, sh abstraktseid tekste, leiab neist asjakohase teabe (valiklugemine) ning oskab selle põhjal teha üldistusi teksti mõtte ja autori arvamuse kohta. Loeb ise-iseisvalt, kohandas lugemise viisi ja kiirust sõltuvalt tekstist ja lugemise eesmärgist. Raskusi võib olla idioomide ja kultuurisidusate vihjete mõistmisega.	Väljendab ennast selgelt, suudab esineda pikemate monoloogidega. Suhtleb erinevatel teemadel, oskab vestlust juhtida ja anda tagasisidet. On võimeline jälgima oma keelekasutust, vajaduse korral sõnastab öeldu ümber ja suudab parandada enamiku vigadest. Oskab valida sobiva keeleregistri. Kõnerütmit ja -tempo on tunda emakeele mõju.	Oskab kirjutada esseed: artluskäik on loogiline, tekst sidus ja teemakohtane. Oskab refererida nii kirjalikust kui ka suulisest allikast saadud informatsiooni. Kasutab erinevaid keeleregistreid sõltuvalt adressaadist (nt eristades isikliku, poolametliku ja ametliku kirja stiili). Lausesiseseid kirjavihjemärke kasutab enamasti reeglipäraselt.	
	KUULAMINE	LUGEMINE	RÄÄKIMINE	KIRJUTAMINE	GRAMMATIKA KORREKTSUS
C1	Mõistab pingutuseta ka abstraktsetel ja tundmatutel teemadel kuuldu	Loeb pikki keerukaid erineva registri ja esituslaadiga tekste.	Väljendab ennast ladiusalt ja spontaanselt. Suudab raskusteta ja täpselt	Oskab kirjutada põhjalikku ülevaadet mitmest kirjallikust allikast saadud	Kasutab grammatiliselt õiget keelt, vigu tuleb ette harva ning neid on raske

	<p>(nt film, pikem vestlus, vaidlus). Suudab kriitiliselt hinnata kuuldu sisu ning tõstatatud probleeme. Mõistmist võivad raskendada haruldased idioomid, võõras aktsent, släng või murdekeel.</p>	<p>Loeb kriitiliselt, oskab ära tunda autori hoiakud, suhtumise ja varjatult väljendatud mõtted. Stiilnüanssidest, idioomastikast ning teksti keerukatest üksikasjadest arusaamine võib nõuda kõrvalist abi (nt sõnastik, emakeelekõneleja nõuanne).</p>	<p>avaldada oma mõtteid ning arvamusi erinevatel teemadel. Keelekasutus on paindlik ja loominguine. Suudab saavutada suhtluseesmärke. Sõnavara on rikkalik, võib esineda üksikuid vigu sõnade semantilistes seostes, rekt-sioonistruktuurides ja sõnajärjes.</p>	<p>teabe põhjal (nt retsensioon, arvustus). Suudab toimetada kirjalikke tekste. Oskab kirjutada loogiliselt üles ehitatud kirjeldavaid, jutustavaid ja arutlevaid tekste, mis tekitavad huvi ning mida on hea lugeda. Võib esineda juhuslikke õige- kirja- ja interpunktsioonivigu.</p>	<p>märgata.</p>
--	--	--	--	---	-----------------